

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 220 /2016
Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego
Banku Spółdzielczego
z dnia 30.06.2016 r.

KDBS Bank

**INFORMACJE
Z ZAKRESU PROFILU RYZYKA I POZIOMU KAPITAŁU
KUJAWSKO-DOBRZYŃSKIEGO
BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31.12.2015 ROKU**

90 *lat*
z Wami

www.kdbs.com.pl

Spis treści

I. WSTĘP	4
II. INFORMACJE O BANKU	6
1. Informacje ogólne o Banku.....	6
2. Jednostki organizacyjne Banku	6
3. Pozostałe informacje	7
III. CELE I STRATEGIE ZARZADZANIA POSZCZEGÓLNYMI RODZAJAMI RYZYKA	8
1. Strategia zarządzania ryzykiem	8
2. Procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka	13
3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem	14
4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka	15
5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka	16
IV. FUNDUSZE WŁASNE	17
1. Wartość poszczególnych składników funduszy własnych	18
2. Informacje w zakresie uzgodnienia pozycji funduszy własnych w odniesieniu do zbadanego sprawozdania finansowego	20
3. Opis głównych cech instrumentów w kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II emitowanych przez Bank	22
4. Informacje na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych	25
V. BUFOR ANTACYKLICZNY	27
VI. WYMOGI KAPITAŁOWE.....	27
VII. RYZYKO KREDYTOWE	29
1. Należności przeterminowane i zagrożone	29
2. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego	30
3. Podejście oraz metody przyjęte do ustalania korekt wartości i rezerw	31
4. Zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych	32
5. Ekspozycje według wyceny bilansowej	33
6. Struktura geograficzna ekspozycji	33
7. Struktura branżowa ekspozycji	35
8. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności	37
VIII. KORZYSTANIE Z OCEN ZEWNĘTRZNYCH INSTYTUCJI OCENY WIARYGODNOŚCI KREDYTOWEJ (ECAI)	37
IX. RYZYKO OPERACYJNE.....	38
X. RYZYKO PŁYNNOŚCI I POZYCJI PŁYNNOŚCIOWEJ	40
1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności	40
2. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością	41
3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością	42
4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia	42
5. Rodzaj i skład nadwyżki płynności	43
6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR	44
7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności	44
8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeszeniu	44
9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank	44
10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania	45
11. Techniki ograniczenia ryzyka płynności	45

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności	45
13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą	46
14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych	46
15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględni wyniki testów warunków skrajnych	46
16. Polityka utrzymania rezerwy płynności	47
17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia	47
18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności	47
XI. RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ DLA POZYCJI ZAKWALIFIKOWANYCH DO PORTFELA BANKOWEGO	48
XII. RYZYKO WALUTOWE	51
XIII. EKSPOZYCJE KAPITAŁOWE	51
XIV. UJAWNIEŃ W ZAKRESIE PODMIOTÓW	52
XV. DŹWIGNIA FINANSOWA	53
XVI. FUNKCJONOWANIE SYSTEMUM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ	54
XVII. SYSTEM ZARZĄDZANIA	55
XVIII. POLITYKA ZMIENNYCH SKŁADNIKÓW WYNAGRODZEN OSÓB ZAJMUJĄCYCH STANOWISKA KIEROWNICZE.....	56
XIX. INFORMACJE O SPEŁNIANIU PRZEZ CZŁONKÓW RADY NADZORCZEJ I ZARZĄDU WYMOGÓW OKREŚLONYCH W ART. 22aa. USTAWY PRAWO BANKOWE	58

Załączniki:

- Załącznik nr 1 do „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2015 r.”;
- Załącznik nr 2 do „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2015 r.”

I. Wstęp

Niniejszy dokument, tj. informacje z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego stanowi wykonanie postanowień zawartych w:

- rozporządzeniu CRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych),
- dyrektywie CRD IV (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi),
- Rozporządzeniu Wykonawczym Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013,
- uchwale KNF dotyczącej informacji ogłaszanej przez banki (Uchwała Nr 385/2008 w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, z późniejszymi zmianami).

Bank nie odstąpił od ujawnienia jakichkolwiek informacji, które uznałby za nieistotne, zastrzeżone lub poufne.

Informacja została sporządzona na dzień 31.12.2015 r.

Informacje, które nie są objęte badaniem sprawozdania finansowego przez biegłych rewidentów, zweryfikowane zostały przez właściwe komórki organizacyjne Centrali Banku.

Dane liczbowe zaprezentowane w niniejszym dokumencie wykazywane są w złotych.

W dalszej części użyte są następujące skróty i pojęcia, które oznaczają:

- 1) Bank – Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy;
- 2) dyrektywa CRD IV - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26.06.2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi;
- 3) rozporządzenie CRR - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych;
- 4) standardy techniczne - Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) Nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawnienia informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 575/2013;
- 5) Uchwała KNF dotycząca informacji ogłaszanej przez banki – Uchwała Nr 385/2008 w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji

- o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, z późniejszymi zmianami;
- 6) osoby zajmujące stanowiska kierownicze – osoby mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku, zajmujące stanowisko zgodnie z zasadami przyjętymi w Banku;
 - 7) zmienny składnik wynagrodzenia – składnik wynagrodzenia osoby zajmującej stanowisko kierownicze, który jest ustalany, przyznawany, monitorowany i wypłacany w postaci gotówkowej, na zasadach określonych w „Polityce zmiennych składników wynagrodzeń w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”;
 - 8) ECAI – zewnętrzne instytucje oceny wiarygodności kredytowej;
 - 9) ekspozycja kredytowa – należności bilansowe z tytułu kredytów, pożyczek, limitów zadłużenia, kart kredytowych i obciążeniowych, skupionych wierzytelności, czeków, weksli, zrealizowanych gwarancji, innych wierzytelności o podobnym charakterze oraz udzielone zobowiązanie pozabilansowe dotyczące finansowania;
 - 10) ekzh – ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie,
 - 11) dek – detaliczne ekspozycje kredytowe,
 - 12) portfel kredytowy – suma wszystkich ekspozycji kredytowych Banku;
 - 13) regulacyjny wymóg kapitałowy – wartość aktywów ważonych ryzykiem, obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko pomnożona przez 8 %;
 - 14) kapitał wewnętrzny (wewnętrzny wymóg kapitałowy) – ustalony przez Bank kapitał, mający na celu pokrycie wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka, występujących w jego działalności oraz czynników otoczenia gospodarczego;
 - 15) zabezpieczenie częściowe – jest to zabezpieczenie, którego wartość nie pokrywa w pełni wartości zabezpieczanej ekspozycji;
 - 16) ryzyko kredytowe – rozumiane jako niewykonanie zobowiązania lub zagrożenie niewykonania zobowiązania. Jest to niebezpieczeństwo niespłacenia w terminie przez dłużnika, zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i prowizjami oraz innymi opłatami, ale również spadek wartości innych pozycji aktywów na skutek pogorszenia się wiarygodności dłużnika. Na ryzyko kredytowe narażone są wszystkie pozycje aktywów Banku, zagrożone utratą wartości;
 - 17) ryzyko operacyjne – rozumiane, jako możliwość wystąpienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności procesów wewnętrznych, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, w tym również ryzyko prawne;
 - 18) ryzyko walutowe – to niebezpieczeństwo pogorszenia się sytuacji finansowej Banku wskutek niekorzystnej zmiany kursu walutowego;
 - 19) ryzyko koncentracji – jest to ryzyko niewykonania zobowiązania przez pojedynczy podmiot, podmioty powiązane kapitałowo lub organizacyjnie oraz przez grupy podmiotów, w przypadku których prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania jest zależne od wspólnych czynników;
 - 20) ryzyko płynności - ryzyko niewywiązania się z bieżących zobowiązań w wyniku niedopasowania przepływów finansowych. W ramach ryzyka płynności Bank wyróżnia

- ryzyko koncentracji, rozumiane jako uzależnienie się Banku od jednego podmiotu (deponenta);
- 21) ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – to niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy (głównie wynik odsetkowy) oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych Banku;
 - 22) ryzyko kapitałowe – rozumiane jako posiadanie przez Bank niewystarczającego poziomu funduszy własnych do pokrycia nieoczekiwanych strat. W ramach tego ryzyka Bank identyfikuje ryzyko rezydualne, wynikające z mniejszej niż założona przez Bank skuteczności stosowanych w Banku technik ograniczania ryzyka kredytowego;
 - 23) ryzyko braku zgodności – ryzyko będące skutkiem nieprzestrzegania przez Bank przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
 - 24) wartość godziwa - kwota, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie uregulowane w warunkach transakcji rynkowej pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, niepowiązаныmi ze sobą stronami.

II. Informacje o Banku

1. Informacje ogólne o Banku

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy, ul. Żabia 6, 87-800 Włocławek wpisany jest do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000065723. Bankowi nadano numer statystyczny REGON 000495065 oraz numer identyfikacji podatkowej (NIP) 889-00-02-527.

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy to polski bank z doświadczeniem, funkcjonujący wyłącznie w oparciu o polski kapitał i zachowujący najlepsze wieloletnie tradycje. Bank prowadzi swoją działalność od 90 lat.

Bank zrzeszony jest w Spółdzielczej Grupie Bankowej, na czele której stoi Bank Zrzeszający SGB-Bank S.A.

2. Jednostki organizacyjne

Na dzień 31.12.2015 r. Bank prowadził działalność w Centrali Banku, 8 oddziałach, 5 filiach, 2 punktach kasowych zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Działalność operacyjna prowadzona była również za pośrednictwem elektronicznych kanałów dostępu.

Lp.	Rodzaj placówki	Adres
1	Centrala	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
2	I Oddział we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Żabia 6
3	Oddział w Osiężninach	88-220 Osiężniny, Pl. Boh. Powst. W-wy 5
4	Oddział w Brześciu Kujawskim	87-880 Brześć Kujawski, ul. Reymonta 15,

5	Oddział w Topólcie	87-875 Topólka 47
6	Oddział w Wielgiem	87-603 Wielgie, ul. Starowiejska 76
7	Oddział w Dobrzyniu n/Wisłą	87-610 Dobrzyń n/Wisłą, ul. Słowackiego 1
8	Oddział w Lubaniu	87-732 Lubanie 17 b
9	Oddział w Toruniu	87-100 Toruń. ul. Towarowa 4-6
10	Filia nr 1 we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Kościuszki 21
11	Filia nr 2 we Włocławku	87-800 Włocławek, Al. Jana Pawła II 75
12	Filia w Ciechocinku	87-720 Ciechocinek, ul. Zdrojowa 18A,
13	Filia w Radziejowie	88-200 Radziejów, ul. Brzeska 11
14	Filia w Aleksandrowie Kujawskim	87-700 Aleksandrów Kujawski, ul. Szkolna 13
15	Bankowy Punkt Obsługi Klienta w Nieszawie	87-830 Nieszawa ul. 3 Maja 2
16	Bankowy Punkt Obsługi Klienta we Włocławku	87-800 Włocławek, ul. Cyganka 28

W strukturze Centrali Banku funkcjonowały:

- 1) Wydział Rachunkowo-Finansowy,
- 2) Wydział Informatyki,
- 3) Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych,
- 4) Wydział Produktów Bankowych i Marketingu,
- 5) Wydział Organizacyjno-Samorządowy,
- 6) Wydział Monitoringu Kredytów, Restrukturyzacji i Windykacji,
- 7) Samodzielne Stanowisko ds. Obsługi Systemu Transakcyjnego,
- 8) Samodzielne Stanowisko ds. Audytu Wewnętrznego,
- 9) Samodzielne Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji i Jakości Danych.

W 2015 roku w KDBS Banku funkcjonowały 2 komitety:

- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO),
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO).

3. Pozostałe informacje

1. Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy na dzień 31.12.2015 r. nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.
2. Bank nie prowadził działalności handlowej.
3. Bank korzystał z technik redukcji ryzyka kredytowego.
4. W 2015 roku Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy prowadził działalność walutową.

III. Cele i strategię zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

1. Strategia zarządzania ryzykiem

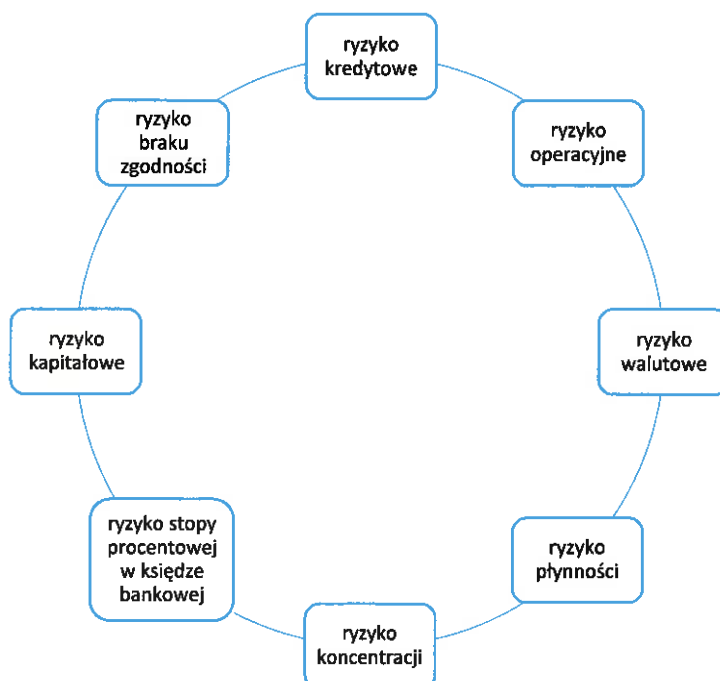
Bank dba o to, by skutecznie zarządzać ryzykiem występującym w jego działalności, w szczególności poprzez opracowanie i wdrożenie adekwatnego i skutecznego systemu zarządzania ryzykiem w celu uzyskania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa oraz rentowności działalności. Zarządzanie ryzykiem odbywa się zgodnie ze „Strategią zarządzania ryzykiem w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”, która określa cele strategiczne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka oraz definiuje apetyt na ryzyko, rozumiany jako maksymalny, akceptowalny poziom ryzyka, jaki Bank może ponosić do każdego ryzyka uznanego za istotne.

Wspomniany dokument zatwierdzony został przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą Banku i jest zgodny z założeniami „Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego na lata 2012-2015”.

Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem Bank zawarł również w Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym.

Zarówno Strategia zarządzania ryzykiem, Strategia zarządzania i planowania kapitałowego, jak i wewnętrzne procedury podlegają, co najmniej rocznej weryfikacji, w celu ich dostosowania do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego.

Bank za ryzyko istotne uznaje te rodzaje ryzyka, które są objęte wymogiem obliczania kapitału regulacyjnego, a także rodzaje ryzyka wymienione w dyrektywie CRD IV. Na poniższym schemacie zestawiono rodzaje ryzyka istotnego:

Ponadto Bank identyfikuje inne ryzyka:

- ryzyko cyklu gospodarczego,
- ryzyko strategiczne,
- ryzyko utraty reputacji,
- ryzyko wyniku finansowego,
- ryzyko rezydualne,
- ryzyko modeli,

których istotność ustalana jest na zasadach określonych w „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Kujawsko-Dobrzyńskim banku Spółdzielczym”.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest ponadto w oparciu o sporządzone w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury dedykowane poszczególnym rodzajom ryzyka:

- a. ryzyko kredytowe (w tym: ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych i ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie),
- b. ryzyko koncentracji zaangażowań,
- c. ryzyko stopy procentowej,
- d. ryzyko płynności,
- e. ryzyko walutowe,
- f. ryzyko operacyjne,
- g. ryzyko braku zgodności,
- h. ryzyko kapitałowe,
- i. ryzyko modeli,
- j. ryzyko inwestycji.

Przestrzeganie akceptowanego poziomu ryzyka podlega monitorowaniu oraz raportowaniu przez komórki organizacyjne Banku, zgodnie z przedmiotowymi regulacjami oraz „Regulaminem funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”. Główne cele strategiczne w zakresie poszczególnych rodzajów ryzyka przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj ryzyka	Cele strategiczne
Ryzyko kredytowe	a) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego; b) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;

	c) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5 %. d) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
Ryzyko ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie	a) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie; b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie, mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie; c) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 5 % całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie; d) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 75 % ich udziału w portfelu kredytowym.
Ryzyko detalicznych ekspozycji kredytowych	a) wdrożenie, weryfikacja i aktualizacja zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi; b) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie; c) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 5% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych; d) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 8% ich udziału w portfelu kredytowym.
Ryzyko inwestycji	a) stworzenie możliwości poprawy rentowności działania przy jednoczesnym zachowaniu standardów bezpieczeństwa i ograniczaniu ryzyka, b) ograniczenie ryzyka związanego z transakcjami w instrumenty finansowe, c) przeprowadzanie transakcji zakupu instrumentów finansowych wyłącznie za pośrednictwem i zgodą Banku Zrzeszającego.
Ryzyko operacyjne	a) optymalizacja efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz

	wyeliminowanie przyczyn ich powstawania, racjonalizacja kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne; b) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
Ryzyko walutowe	a) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych; b) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem banku zrzeczającego; c) minimalizowanie ryzyka walutowego.
Ryzyko koncentracji	a) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku; b) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe.
Ryzyko płynności	a) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty; b) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrz bankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji;
Ryzyko stopy procentowej	a) optymalizacja wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych; b) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych, poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych; c) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
Ryzyko kapitałowe	a) dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności; b) ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka przewidzianych przez przepisy prawa, przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;

	c) posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 12 %; d) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 9 %; e) posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 8 % f) obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 86 %; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 9 %; g) dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 80 % funduszy Tier I; h) dywersyfikacja funduszu udziałowego, poprzez uzyskanie takiej struktury funduszu udziałowego, aby suma znaczących pakietów udziałów, czyli pakietów przekraczających 2 % funduszu udziałowego, nie przekroczyła 25 % funduszu udziałowego Banku; i) przekazywanie na fundusze własne minimum 80 % nadwyżki bilansowej; j) posiadanie zaangażowania kapitałowego w kapitale zakładowym Banku Zrzeszającym na poziomie minimum 0,5 % sumy bilansowej Banku; k) ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji – w tym w Banku Zrzeszającym w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt c), d) i e); l) utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3 %.
Ryzyko braku zgodności	a) efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania; b) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności; c) dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi; d) dążenie i dbałość o: - wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucji zaufania publicznego, - pozytywny odbiór Banku przez klientów, - przejrzystość działań Banku wobec klientów,

	- stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.
--	---

2. Procesy zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

Proces zarządzania ryzykiem składa się z kilku powiązanych ze sobą etapów, które w syntetyczny sposób przedstawiono na schemacie poniżej:

Pierwszy etap zarządzania ryzykiem to identyfikacja ryzyka, która polega na rozpoznaniu aktualnych i potencjalnych źródeł zagrożeń związanych z ryzykiem oraz oszacowaniu wielkości potencjalnego wpływu danego rodzaju ryzyka na sytuację finansową Banku. W tym celu sporządza się prognozy oraz plany uwzględniające przewidywany poziom ryzyka. Kolejny etap to pomiar ryzyka, czyli definiowanie miar ryzyka adekwatnych do rodzaju, istotności i dostępności danych oraz dokonanie kwantyfikacji ryzyka za pomocą ustalonych miar. Po dokonaniu pomiaru przechodzi się do oceny i szacowania ryzyka, czyli określenia siły wpływu lub zakresu ryzyka z punktu widzenia realizacji celów zarządzania ryzykiem. W tym momencie przeprowadzane są testy warunków skrajnych. W sytuacji, gdy nastąpiła już zarówno identyfikacja, jak i pomiar ryzyka należy je monitorować. Monitorowanie ryzyka polega na badaniu odchylenia realizacji od prognoz lub założonych punktów odniesienia (np. limitów, planów, pomiarów z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń). Następnym etapem jest raportowanie ryzyka, czyli przekazywanie cyklicznej informacji do organów Banku o wynikach pomiaru ryzyka, podjętych działaniach i rekomendacjach działań. W celu kontrolowania ryzyka, opierając się na uzyskanych wynikach (z poprzednich etapów), stosuje się mechanizmy kontrolujące i ograniczające ryzyko, poprzez przyjmowanie regulacji wewnętrznych, określanie poziomu tolerancji na ryzyko, ustalanie wysokości limitów, wydawanie zaleceń, podejmowanie decyzji o wykorzystywaniu narzędzi wspierających zarządzanie ryzykiem. Podsumowując, na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- strategia zarządzania ryzykiem,
- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie ryzyka,
- system limitów ograniczających ryzyko,
- system informacji zarządczej,
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

3. Struktura i organizacja procesu zarządzania ryzykiem

W procesie zarządzania ryzykiem w Banku uczestniczą:

1. Rada Nadzorcza – sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Banku, ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania;
2. Zarząd – odpowiada za zorganizowanie i funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem oraz skuteczność systemu zarządzania ryzykiem. Członkowie Zarządu uwzględniając charakter, skalę i złożoność prowadzonej przez Bank działalności nie łączą odpowiedzialności za zarządzanie danym ryzykiem z odpowiedzialnością za obszar działalności generujący to ryzyko;
3. Komitet zarządzania aktywami i pasywami (ALCO) – organ opiniodawczy w zakresie kształtowania polityki zarządzania ryzykiem istotnym (za wyjątkiem ryzyka operacyjnego i braku zgodności). Komitet inicjuje i koordynuje działania w zakresie identyfikacji, pomiaru, limitowania, monitorowania i raportowania ryzyka;
4. Komitet zarządzania ryzykiem operacyjnym (KRO) – pełni funkcje analityczne, doradcze i wspomagające Zarząd w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności;
5. Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych - zapewnia identyfikację ryzyka poprzez przetwarzanie danych, pomiar, szacowanie, ocenę oraz raportowanie informacji dotyczących podejmowanego przez Bank ryzyka;
6. Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Informacji i Jakości Danych (ABI) – odpowiada za proces zarządzania bezpieczeństwem informacji;
7. Pozostałe komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku), które odpowiedzialne są za:
 - a) sprawozdawczość dla odbiorców zewnętrznych,
 - b) zarządzanie nadwyżką środków,
 - c) zarządzanie bieżącą pozycją walutową,
 - d) sprzedaż kredytów,
 - e) identyfikację i akceptację ryzyka kredytowego dla pojedynczych transakcji.

Schemat organizacji zarządzania ryzykiem w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym w ogólnym ujęciu przedstawiono poniżej:

Od dnia 01 kwietnia 2016 roku w strukturze organizacyjnej wyodrębniono Samodzielne Stanowisko ds. Zgodności.

4. Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Monitorowanie ryzyka stanowi część bieżącego procesu zarządzania ryzykiem i sprawozdawania o ryzyku w działalności Banku. System sprawozdawczości zarządczej dostarcza informacji na temat rodzajów i poziomu ryzyka w działalności Banku, umożliwia ocenę skutków decyzji w zakresie zarządzania ryzykiem i służy monitorowaniu przestrzegania limitów wewnętrznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się w Banku z częstotliwością dostosowaną do wielkości i charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku oraz umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu działalności.

Raportowanie poziomu poszczególnych rodzajów ryzyk, wraz ze wskazaniem odbiorców analiz i częstotliwości ich sporządzania, zawarte jest w „Regulaminie funkcjonowania systemu informacji zarządczej” i odbywa się według poniższych zasad:

	Rada Nadzorcza	Zarząd	Komitet ALCO	Komitet KRO
ryzyko stopy procentowej	raz na kwartał	raz na miesiąc	raz na miesiąc	x
ryzyko walutowe	raz na pół roku	raz na miesiąc	raz na kwartał	x

ryzyko płynności	raz na kwartał	raz na miesiąc	raz na kwartał	x
ryzyko operacyjne	raz na pół roku	raz na miesiąc	x	raz na kwartał
ryzyko kredytowe	raz na kwartał	raz na miesiąc	raz na kwartał	x
ryzyko ekzh	raz na kwartał	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko dek	raz na kwartał	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko koncentracji kredytowej	raz na kwartał	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko modeli	raz na pół roku	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko inwestycji	raz na pół roku	raz na kwartał	raz na kwartał	x
ryzyko braku zgodności	raz na rok	raz na rok	x	raz na rok
adekwatność kapitałowa	raz na pół roku	raz na kwartał	raz na kwartał	x

Bank wdraża i rozwija systemy informatyczne, wspomagające proces zarządzania ryzykiem. Do pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje system bankowy oraz dodatkowe aplikacje informatyczne wspierające proces pomiaru ryzyka, takie jak:

- system wspomagający wewnętrzny pomiar ryzyka (def3000/cIRM),
- system wspierający proces zarządzania ryzykiem operacyjnym (myRMS).

Do niniejszej informacji załącza się oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń, dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku - załącznik nr 1.

Oświadczenie Zarządu, zawierające informacje na temat ogólnego profilu ryzyka Banku, związanego ze strategią działalności, zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe dotyczące ryzyka przedstawiono w załączniku nr 2.

5. Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka

Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka oraz strategię i procesy monitorowania skuteczności zabezpieczeń i metod ograniczania ryzyka opisane zostały w regulacjach wewnętrznych Banku, a w szczególności w:

- „Zasadach udzielania kredytów klientom instytucjonalnym w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” – podręcznik kredytowy,
- „Instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”,
- „Instrukcji prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku”,
- „Procedurze tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banku w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

Podejmowanie przez Bank działań zabezpieczających obejmuje:

- regulacje (strategie, polityki, zasady, instrukcje, procedury, regulaminy, plany awaryjne),
- systemy limitów wewnętrznych odpowiednich do skali i złożoności działalności,

- kontrole ryzyka,
- rekomendacje i zalecenia dla jednostek organizacyjnych Banku,
- ubezpieczenia oraz transfer ryzyka.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu,
- apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą,
- analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku,
- wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

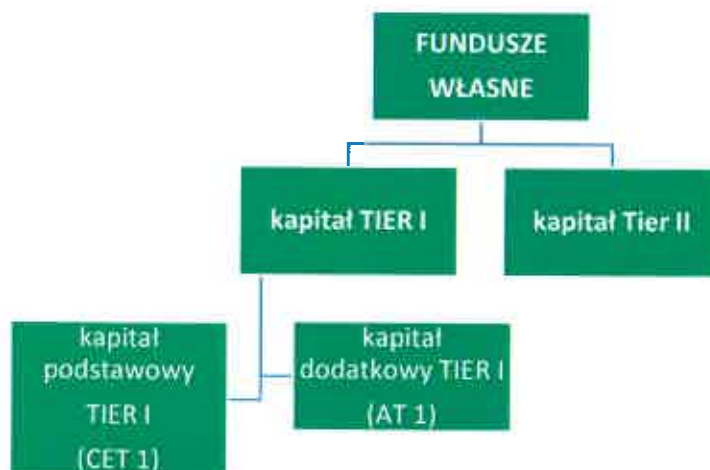
Procedury wewnętrzne Banku określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w sytuacji przekroczenia limitu.

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych, dokładając staranności, by założenia przyjmowane w testach uwzględniały najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy i dawały podstawę rzetelnej oceny ryzyka.

IV. Fundusze własne

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy ujawnia informacje, dotyczące funduszy własnych zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie tj.: ustawą Prawo bankowe z dnia 29.08.1997 r. (z późniejszymi zmianami), rozporządzeniem CRR oraz Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20.06.2013 r.

Strukturę funduszy własnych Banku zobrazowano na poniższym schemacie:

1. Wartość poszczególnych składników funduszy własnych

Struktura funduszy własnych na dzień 31.12.2015r. została przedstawiona w poniższej tabeli.

1	Fundusze własne ogółem	52 492 670,49
1.1	Kapitał Tier 1	44 373 715,32
1.1.1	Kapitał podstawowy CET1	40 973 923,80
1.1.1.1	Fundusz udziałowy	-
1.1.1.2	Zyski zatrzymane (za zgodą KNF)	1 890 000,00
1.1.1.3	Skumulowane inne całkowite dochody	1 087 043,24
1.1.1.4	Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	38 148 884,98
1.1.1.5	Fundusz ogólnego ryzyka	-
1.1.1.6	Korekty okresu przejściowego dotyczące funduszu udziałowego	609 522,64
1.1.1.8	(-) Wartość firmy	-
1.1.1.9	(-) Inne wartości niematerialne i prawne	109 301,11
1.1.1.13	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych (CET1)	-
1.1.1.14	(-) Nadwyżka pozycji pomniejszających AT1 nad dodatkowymi funduszami podstawowymi (AT1)	-
1.1.1.20	(-) Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	-
1.1.1.22	(-) Posiadane przez instytucję bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym CET1 podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja dokonała znacznej inwestycji	-
1.1.1.23	(-) Wartość pozycji określonych w art. 48(1) przekraczająca limit 15 %	-
1.1.1.24	Inne przejściowe korekty CET1 (wycena instr. dost. do sprzedaży; f. z akt. wyc. majątku trw.)	- 652 225,94
1.1.1.25	(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału CET1 wynikające z art. 3 CRR	-
1.1.1.26	Inne pozycje lub korekty kapitału CET1	-
1.1.2	Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	3 399 791,52
1.1.2.1	Instrumenty kapitałowe zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego (AT1)	-

1.1.2.2	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych zaliczanych do AT1 (obligacje zaliczone do funduszy na podstawie uchwały KNF 314/2009)	3 399 791,52
1.1.2.3	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe zaliczane do AT1	-
1.1.2.4	(-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	-
1.1.2.5	(-) Instrumenty kapitałowe AT1 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	-
1.1.2.6	(-) Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2	-
1.1.2.7	Inne przejściowe korekty AT1	-
1.1.2.8	Nadwyżka pomniejszeń AT1 ponad kwotę AT1 (pomniejszenie w CET1)	-
1.1.2.9	(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału AT1 wynikające z art. 3 CRR	-
1.1.2.10	Inne pozycje lub korekty kapitału AT1	-
1.2	Kapitał Tier 2	8 118 955,17
1.2.1	Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane zaliczane do T2	5 458 955,17
1.2.2	Korekty okresu przejściowego dotyczące instrumentów kapitałowych i pożyczek podporządkowanych zaliczanych do T2 (wykazuje się po amortyzowaniu instrumenty, w tym pożyczki podporządkowane lub obligacje podporządkowane, które nie spełniają wymogów art.63 CRR)	-
1.2.4	Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego [do wysokości limitu 1,25 % RWA] (należy wykazać wartość rezerwy celowej dla kredytów w sytuacji normalnej i pod obserwacją oraz rezerwy ogólnej do wysokości maksymalnie 1,25 % kwot ekspozycji ważonych ryzykiem)	2 660 000,00
1.2.5	(-) Wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do T2	-
1.2.6	(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja nie dokonała znacznej inwestycji	-
1.2.7	(-) Instrumenty kapitałowe T2 w podmiotach sektora finansowego, w których instytucja dokonała znacznej inwestycji	-
1.2.8	Inne przejściowe korekty T2 (kapitał z aktualizacji wyceny)	-
1.2.9	Nadwyżka pomniejszeń T2 ponad kwotę T2 (pomniejszenie AT1)	-
1.2.10	(-) Dodatkowe korekty dotyczące kapitału T2 wynikające z art. 3 CRR	-
1.2.11	Inne pozycje lub korekty kapitału T2	-

Dodatkowy opis podstawowych składników funduszy własnych przedstawionych w powyższej tabeli przedstawiono poniżej.

Pozycja 1.1.1.2 – Zyski zatrzymane (za zgodą KNF)

Pozycja 1.1.1.3 - Skumulowane inne całkowite dochody – fundusz z aktualizacji wyceny instrumentów dostępnych do sprzedaży oraz majątku trwałego.

Pozycja 1.1.1.4 - Kapitał rezerwowy – powstały w wyniku podziału zysków wypracowanych przez Bank z poprzednich okresów, utworzony na mocy corocznych uchwał Zebrania Przedstawicieli w sprawie podziału zysków.

Pozycja 1.1.1.6 - Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale podstawowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych – jest to wartość funduszu udziałowego Banku wyemitowanego przed 31.12.2011 r. – amortyzowanego wskaźnikiem amortyzacji 10 % za rok 2015 - zgodnie z art. 484-487 CRR. Fundusz udziałowy Banku na 31.12.2011 r. stanowił kwotę 951 020,26 zł, wartość 10 % amortyzacji za rok 2015 stanowi wartość 95 102,03 zł. Kwota zaliczona do Funduszy własnych Banku wynosi 855 918,23 zł.

Pozycja 1.1.1.9 - Inne wartości niematerialne i prawne – wartość wartości niematerialnych i prawnych zgodnie z art. 36 ust. 1 lit b Rozporządzenia CRR.

Pozycja 1.1.1.24 - Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I – jest to kwota wykazanego w pozycji 1.1.1.3 funduszu z aktualizacji wyceny instrumentów dostępnych do sprzedaży oraz majątku trwałego; Bank pomniejsza kapitał podstawowy Tier I o 60 % funduszu z aktualizacji wyceny.

Pozycja 1.1.2.2 - Korekty w okresie przejściowym z tytułu instrumentów w kapitale dodatkowym Tier I podlegających zasadzie praw nabytych – wartość obligacji wyemitowanych przez Bank podlegających zasadzie praw nabytych 5 000 000,00 zł, które zgodnie z decyzją KNF Bank zalicza do kapitału dodatkowego Tier I, amortyzowana wskaźnikiem amortyzacji 10 % za rok 2015 (łącznie za lata 2014-2015 - 30 %), zgodnie z art. 484-487 Rozporządzenia CRR oraz z uwzględnieniem amortyzacji dziennej. Część amortyzowana 1 600 208,48 zł (patrz wyjaśnienia do pozycji 1.2.1).

Pozycja 1.2.1 – Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane zaliczane do T2 – na wartość składają się pożyczka podporządkowana w kwocie 4 000 000,00 zł oraz obligacje zaliczane na zasadzie zobowiązań podporządkowanych w kwocie 5 000 000,00 zł do funduszy własnych na podstawie zgody KNF, amortyzowana część obligacji w kwocie 1 458 955,17 zł, o których mowa w wyjaśnieniach do pozycji 1.1.2.2.

Pozycja 1.2.4 - Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego – wartość utworzonej w Banku rezerwy na ryzyko ogólne.

2. Informacje w zakresie uzgodnienia pozycji funduszy własnych w odniesieniu do zbadanego sprawozdania finansowego

Uzgodnienie pozycji funduszy własnych oraz kapitałów własnych w zbadanym sprawozdaniu finansowym zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Nazwa pozycji	Pozycja sprawozdania finansowego	Wartość w sprawozdaniu finansowym [PLN]	Pozycja w Tabeli dotyczącej struktury funduszy własnych (punkt 1 niniejszego rozdziału)
Skumulowane inne całkowite dochody	Pasywa pozycja XVI	1 087 043,24 w tym 295 988,52	1.1.1.3
Kapitał rezerwowy	Pasywa pozycja XV plus pozycja XVII	38 148 884,98	1.1.1.4
Fundusz udziałowy	Pasywa pozycja XII minus pozycja XIII	1 197 015,97	1.1.1.6
(-) Inne wartości niematerialne i prawne	Aktywa pozycja XIII	-109 301,11	1.1.1.9
Zobowiązania podporządkowane	Pasywa pozycja XI	3 959 485,88	1.2.1
Obligacje długoterminowe	Pasywa pozycja VI	5 041 249,16	1.1.2.2; 1.2.1
Rezerwa na ryzyko ogólne	Informacja dodatkowa str. 32	2 860 000,00	1.2.4
Zyski zatrzymane – zysk netto	Pasywa Pozycja XIX	2 843 082,94	1.1.1.2
Razem pozycje funduszy własnych wykazane w zbadanym sprawozdaniu finansowym		55 027 461,06	
Uzgodnienie o korekty i pomniejszenia pozycji wynikających ze sprawozdania finansowego			
Pomniejszenie funduszu udziałowego o wartość amortyzacji funduszu udziałowego za 2015 r. oraz wartość funduszu udziałowego nie zaliczonego do podstawy amortyzacji według przepisów przejściowych.		-587 493,33	1.1.1.6
Korekta w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I w wartości 60 % skumulowanych innych całkowitych dochodów – niezrealizowane zyski z aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz funduszu z aktualizacji majątku trwałego.		-652 225,94 w tym 295 988,52	1.1.1.24
Kwota rezerwy ogólnej z tytułu ryzyka kredytowego [do wysokości 1,25% RWA]		-200 00,00	1.2.4
Wartość prowizji i odsetek od zobowiązań podporządkowanych (pożyczek oraz obligacji na zasadzie zobowiązania podporządkowanego), która nie jest zaliczona do funduszy własnych.		-141 988,35	1.1.2.2; 1.2.1

Część nieuznanego zysku z bieżącego okresu lub nieuznanego zysku rocznego.	-953 082,95	1.1.1.2
Razem fundusze własne	52 492 670,49	

3. Opis głównych cech instrumentów emitowanych przez Bank w: kapitale podstawowym Tier I, pozycjach dodatkowych kapitału podstawowego Tier I, kapitale Tier II.

Informacje dotyczące głównych cech instrumentów kapitałowych emitowanych przez Bank i zaliczonych do funduszy własnych została przedstawiona w poniższej tabeli.

Główne cech instrumentów kapitałowych (¹)		Obligacje serii A/2010	Obligacje serii B/2010
1	Emitent	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy	Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy
2	Unikatowy identyfikator (np. CUSIP, ISIN lub identyfikator Bloomberg dla ofert na rynku niepublicznym)	Nie dotyczy	Nie dotyczy
3	Prawo lub prawa właściwe, którym podlega instrument	Polskie	Polskie
Ujmowanie w kapitale regulacyjnym			
4	Zasady przejściowe określone w rozporządzeniu CRR	Kapitał dodatkowy Tier I (70 % wartości obligacji) Kapitału Tier II (pozostała część 30 % wartości obligacji)	Kapitał dodatkowy Tier I (70 % wartości obligacji) Kapitału Tier II (pozostała część 30 % wartości obligacji)
5	Zasady określone w Rozporządzeniu CRR obowiązujące po okresie przejściowym	Kapitał Tier II	Kapitał Tier II
6	Kwalifikowalne na poziomie jednostkowym lub (sub-) skonsolidowanym/na poziomie jednostkowym oraz (sub-) skonsolidowanym	Na poziomie jednostkowym	Na poziomie jednostkowym
7	Rodzaj instrumentu (rodzaje określone przez każdy system prawny)	Obligacje długoterminowe	Obligacje długoterminowe
8	Kwota uznana w kapitale regulacyjnym (waluta w mln, według stanu na ostatni dzień sprawozdawczy)	2,86 mln zł (z tego 2 mln zł w kapitale podstawowym Tier I; 0,86 mln zł w kapitale Tier II)	2 mln zł (z tego 1,4 mln zł w kapitale podstawowym Tier I; 0,6 mln zł w kapitale Tier II)

9	Wartość nominalna instrumentu	3 000 000,00 zł	2 000 000,00zł
9a	Cena emisyjna	1 000,00 zł	1 000,00 zł
9b	Cena wykupu	1 000,00 zł	1 000,00 zł
10	Klasyfikacja księgowa	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej	Zobowiązanie - opcja wyceny według wartości godziwej
11	Pierwotna data emisji	15-07-2010	29-12-2010
12	Wieczyste czy terminowe	terminowy	terminowy
13	Pierwotny termin zapadalności	14-07-2025	29-12-2025
14	Opcja wykupu na żądanie emitenta podlegająca wcześniejszemu zatwierdzeniu przez organy nadzoru	Tak	Tak
15	Termin wykupu opcjonalnego, terminy wykupu warunkowego oraz kwota wykupu	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 14-07-2011 r.	W przypadku braku zgody KNF na zaliczenie obligacji do funduszy własnych istniała opcja wykupu do 29-12-2011 r.
16	Kolejne terminy wykupu, jeżeli dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy
	Kupony / dywidendy		
17	Stała lub zmienna dywidenda / stały lub zmienny kupon	Zmienny kupon	Zmienny kupon
18	Kupon odsetkowy oraz dowolny powiązany wskaźnik	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y	Obligacje oprocentowane wg stawki WIBOR6M plus marża 3 p.p.; okresy odsetkowe wynoszą 6 m-y
19	Istnienie zapisanych praw do niewypłacenia dywidendy	Tak	Tak
20a	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem terminu)	Częściowo uznaniowe	Częściowo uznaniowe
20b	W pełni uznaniowe, częściowo uznaniowe czy obowiązkowe (pod względem kwoty)	Obowiązkowe	Obowiązkowe

21	Istnienie opcji z oprocentowaniem rosnącym lub innej zachęty do wykupu	Nie	Nie
22	Nieskumulowane czy skumulowane	Nieskumulowane	Nieskumulowane
23	Zamienne czy niezamienne	Niezamienne	Niezamienne
24	Jeżeli zamienne, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące zamianę	Nie dotyczy	Nie dotyczy
25	Jeżeli zamienne, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
26	Jeżeli zamienne, wskaźnik konwersji	Nie dotyczy	Nie dotyczy
27	Jeżeli zamienne, zamiana obowiązkowa czy opcjonalna	Nie dotyczy	Nie dotyczy
28	Jeżeli zamienne, należy określić rodzaj instrumentu, na który można dokonać zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
29	Jeżeli zamienne, należy określić emitenta instrumentu, na który dokonuje się zamiany	Nie dotyczy	Nie dotyczy
30	Odpisy obniżające wartość	Nie	Nie
31	W przypadku odpisu obniżającego wartość, zdarzenie lub zdarzenia wywołujące odpis obniżający wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
32	W przypadku odpisu obniżającego wartość, w pełni czy częściowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
33	W przypadku odpisu obniżającego wartość, trwale czy tymczasowo	Nie dotyczy	Nie dotyczy
34	W przypadku tymczasowego odpisu obniżającego wartość, opis mechanizmu odpisu obniżającego wartość	Nie dotyczy	Nie dotyczy
35	Pozycja w hierarchii podporządkowania w przypadku likwidacji (należy określić rodzaj instrumentu bezpośrednio uprzywilejowanego w odniesieniu do danego instrumentu)	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.	W przypadku ogłoszenia upadłości Emitenta lub jego likwidacji roszczenia Obligatariuszy zaspakajane są w ostatniej kolejności, w tym środki pieniężne podlegające zwrotowi w ostatniej kolejności.
36	Niezgodne cechy przejściowe	Nie dotyczy	Nie dotyczy
37	Jeżeli tak, należy określić niezgodne cechy	Nie dotyczy	Nie dotyczy

¹⁾ Bank wpisuje "nie dotyczy", jeżeli dane pytanie nie ma zastosowania		
---	--	--

4. Informacje na temat charakteru i kwot określonych pozycji funduszy własnych
Ujawnienia informacji na temat funduszy własnych w okresie przejściowym zostały przedstawione w poniższej tabeli. Dla zachowania przejrzystości i czytelności dokumentu zakres ujawnień ograniczono do pozycji niezerowych.

	Kapitał podstawowy Tier I: instrumenty i kapitały rezerwowe	(A) Kwota w dniu ujawnienia [PLN]	(B) Odniesienie do art. rozporządzenia (UE) nr 575/2013	(C) Kwoty ujęte przed przyjęciem rozporządzenia (UE) nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w rozporządzeniu (UE) nr 575/2013
2	Zyski zatrzymane	1 890 000,00	art. 26 ust. 1 lit. c)	
3	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	39 235 928,22	art. 26 ust. 1	0,00
4	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 3 Rozp.CRR i powiązane azio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału podstawowego Tier I	609 522,64	art. 486 ust. 2	0,00
6	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	41 735 450,86		0,00
Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne				
8	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) - kwota ujemna.	-109 301,11	art. 36 ust. 1 lit. b), art. 37, art. 472 ust. 4	0,00
19	Posiadane przez instytucję bezpośrednie, pośrednie i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli instytucja	-	art. 36 ust. 1 lit i) , art. 43, 45, 47, art. 48 ust. 1 lit. b) , art. 49 ust. 1-3, art. 79,470,	0,00

	dokonała znacznej inwestycji w te podmioty (kwota przekraczająca próg 10 % oraz po odliczeniu kwalifikowalnych pozycji krótkich) (kwota ujemna)		art. 472 ust. 11	
26a	Korekty regulacyjne dotyczące niezrealizowanych zysków i strat zgodnie z art. 467 i 468	-652 225,94		0,00
	w tym: 60 % filtr dla funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego	-177 593,11	art. 468	0,00
28	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 761 527,06		0,00
29	Kapitał podstawowy Tier I	40 973 923,80		0,00
Kapitał dodatkowy Tier I: instrumenty				
33	Kwota kwalifikujących się pozycji, o których mowa w art. 484 ust. 4 Rozp.CRR i powiązane ažio emisyjne przeznaczone do wycofania z kapitału dodatkowego Tier I	3 399 791,52	art. 486 ust. 3	0,00
36	Kapitał dodatkowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	3 399 791,52		0,00
Kapitał dodatkowy Tier I: korekty regulacyjne				
43	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale dodatkowym Tier I	0,00		0,00
44	Kapitał dodatkowy Tier I	3 399 791,52		0,00
45	Kapitał Tier I (kapitał Tier I = kapitał podstawowy Tier I + kapitał dodatkowy Tier I)	44 373 715,32		0,00
Kapitał Tier II: instrumenty i rezerwy				
46	Instrumenty kapitałowe i powiązane ažio emisyjne	5 458 955,17	art. 62 i 63	0,00

50	Korekty z tytułu ryzyka kredytowego	2 660 000,00	art. 62 lit. c) i d)	0,00
51	Kapitał Tier II przed korektami regulacyjnymi	8 118 955,17		0,00
Kapitał Tier II: korekty regulacyjne				
57	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale Tier II	0,00		0,00
58	Kapitał Tier II	8 118 955,17		0,00
59	Łączny kapitał (łączny kapitał = kapitał Tier I + kapitał Tier II)	52 492 670,49		0,00
60	Aktywa ważone ryzykiem razem	371 472 225,56		0,00
Współczynniki i bufor kapitałowe				
61	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,03	art. 92 ust. 2 lit. a), art. 465	
62	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	11,95	art. 92 ust. 2 lit. b), art. 465	
63	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	14,13	art. 92 ust. 2 lit. c)	

W powyższej tabeli Bank nie uwzględnił wyliczeń dotyczących buforów kapitałowych. Obowiązek informacyjny dotyczy ujawnienia informacji za rok 2016.

V. Bufor antycykliczny

Ujawnienia dotyczące bufora antycyklicznego obowiązują począwszy od informacji obejmującej 2016 rok.

VI. Wymogi kapitałowe

Punktem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy. Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe oraz dodaje wymogi kapitałowe na pozostałe istotne rodzaje ryzyka. Dokonywana jest agregacja wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje

ryzyka i obliczana jest łączna wielkość wymogu kapitałowego, czyli wewnętrzny wymóg kapitałowy.

Przy obliczaniu dodatkowych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka Bank przyjmuje następujące założenia:

- 1) kapitał wewnętrzny na poszczególne rodzaje ryzyka będzie obliczany, jako koszt lub utracony przychód (za wyjątkiem ryzyka koncentracji), który może się pojawić w wyniku zaistnienia sytuacji nieoczekiwanej;
- 2) koszt lub utracony przychód, o którym mowa w pkt 1, obliczany jest na podstawie testów warunków skrajnych, które Bank przeprowadza dla poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne;
- 3) część lub całość kwoty, o której mowa w pkt 2, Bank może zabezpieczyć z wyniku finansowego zaplanowanego na dany rok obrotowy;
- 4) poziom akceptowalnego kosztu lub utraconego przychodu Bank wyznacza (jako procent funduszy własnych Banku) w oparciu o następujące przesłanki:
 - a) wysokość planowanego wyniku finansowego na rok obrotowy, w którym aktualizujemy niniejsze zasady,
 - b) poziom łącznego współczynnika kapitałowego,
 - c) plany kapitałowe;
- 5) dodatkowym wymogiem kapitałowym dla poszczególnych rodzajów ryzyka (za wyjątkiem ryzyka koncentracji i ryzyka operacyjnego) będzie kwota, o jaką koszt lub utracony przychód przekroczy akceptowalny poziom ryzyka, o którym mowa w pkt 4.

Bank przyjmuje, że poziom adekwatności kapitałowej, rozumiany jako stopień obciążenia kapitałem wewnętrznym funduszy własnych, ma utrzymać się na poziomie nie przekraczającym 86 %.

Bank w 2015 roku stosował następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- metodę wskaźnika bazowego w zakresie ryzyka operacyjnego,
- metodę de minimis w zakresie ryzyka walutowego.

Na datę 31.12.2015 r. wymogi kapitałowe Banku wynosiły:

Wyszczególnienie	Kwota w zł
Ryzyko kredytowe	26 712 030
Ryzyko rynkowe	0
Ryzyko operacyjne	3 005 748
Kapitał regulacyjny	29 717 778
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I [%]	11,03
Współczynnik kapitału Tier I [%]	11,95
Łączny współczynnik kapitałowy [%]	14,13

Na dzień 31.12.2015 r. Bank, dokonując oceny ryzyka oszacował dodatkowy wymóg kapitałowy na pokrycie ryzyka kredytowego w wysokości 4.504.364 zł. W związku z tym wewnętrzny współczynnik kapitałowy ukształtował się na poziomie 12,27 %.

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego na dzień 31.12.2015 roku został wyznaczony metodą standardową, zgodnie z Rozporządzeniem CRR. Wartość wymogu w podziale na poszczególne klasy ekspozycji (tj. kwota stanowiąca 8 % ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej z klas ekspozycji) przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	8% ekspozycji ważonych ryzykiem w zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	341 801
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	8 158
4.	Ekspozycje wobec instytucji	1 871 845
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	3 267 820
6.	Ekspozycje detaliczne	6 707 393
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	11 903 245
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	962 099
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	556 409
10.	Ekspozycje kapitałowe	351 328
11.	Inne pozycje	741 932
Razem		26 712 030

Ponadto, Bank informuje, że Komisja Nadzoru Finansowego, podczas Badania i Oceny Nadzorczej, nie wskazała na konieczność utworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych.

VII. Ryzyko kredytowe

1. Należności przeterminowane i zagrożone

W ramach szacowania wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe badana jest klasa ekspozycji, której dotyczy niewykonanie zobowiązania. Zaliczane są tutaj ekspozycje, spełniające przynajmniej jedną z poniższych sytuacji:

- istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się dłużnika w okresie jednego

roku ze zobowiązań wobec Banku, czyli:

- zaprzestano naliczania odsetek od kredytu,
 - zaliczono ekspozycje do ekspozycji zagrożonych,
 - dokonano wewnętrznej restrukturyzacji zadłużenia,
- - okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza:
- w przypadku ekspozycji detalicznych 500 złotych,
 - w przypadku pozostałych klas ekspozycji 3.000 złotych.

Jako należności zagrożone przyjmuje się kredyty, które zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków zostały zaklasyfikowane przez Bank do kategorii: poniżej standardu, wątpliwej lub straconej.

2. Stosowane techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank stosował politykę zabezpieczania ekspozycji kredytowych, polegającą na przyjmowaniu zabezpieczeń na poziomie adekwatnym do ryzyka związanego z transakcją kredytową. Katalog zabezpieczeń obejmował zabezpieczenia rzeczowe (m.in. hipoteka, przewłaszczenie, zastaw), finansowe (np. kaucja, blokada środków na rachunku bankowym) i osobiste jak (poręczenie, weksel). Zasady ustanawiania zabezpieczeń regulowała instrukcja wewnętrzna.

Bank szacował wartość zabezpieczeń, zarówno na datę zawarcia umowy, jak również w trakcie kredytowania. Podstawą do oceny wartości zabezpieczenia był operat szacunkowy sporządzony przez rzeczoznawcę majątkowego. Bank zdefiniował zasady stosowania odstępstw od obowiązku przedstawienia przez Klienta wyceny nieruchomości wykonanej przez rzeczoznawcę majątkowego.

Monitoring wartości zabezpieczeń odbywał się w okresach, co najmniej rocznych, a w przypadku podmiotów zaklasyfikowanych do kategorii ryzyka zagrożona oraz podmiotów z łącznym zaangażowaniem powyżej 1 mln zł, w okresach kwartalnych.

W sposób szczególny Bank monitorował zabezpieczenia kredytów, w formie hipoteki na nieruchomości, udzielanych osobom fizycznym na cele nie związane z działalnością gospodarczą. Przy ustalaniu wartości nieruchomości Bank korzystał z Bazy Nieruchomości Amron oraz danych publikowanych w ogólnie dostępnych źródłach (Internet, biura nieruchomości, transakcje kredytowane przez Bank, itp). Dla w/w kredytów Bank stosował limity LTV (wskaźnik liczony jak stosunek wysokości kredytu do wartości zabezpieczenia). Bank dokonywał także pomiaru poziomu LTV w zakresie kredytów dla osób fizycznych przeznaczonych na cele inne, niż gospodarcze.

Bank analizował dane dotyczące poziomu środków odzyskiwanych w drodze zbycia zabezpieczeń w procesie windykacji.

W 2015 roku Bank nie korzystał z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej i agencji kredytów eksportowych.

Bank stosował następujące metody ograniczania ryzyka kredytowego:

- a) pomniejszenie podstawy tworzenia rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. z późniejszymi zmianami w sprawie zasad tworzenia rezerw celowych na ryzyko związane z działalnością banków. Bank przyjmuje zabezpieczenia zgodnie z Instrukcją ustanawiania prawnych form zabezpieczeń.
- b) Bank zarządza ryzykiem związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, zgodnie z „Zasadami zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

Bank stosował techniki ograniczania ryzyka kredytowego w postaci kaucji pieniężnych i gwarancji de minimis. Przy technice ograniczenia ryzyka kredytowego, do obliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego metodą standardową, Bank uwzględniał rzeczywistą ochronę kredytową dla zabezpieczeń pieniężnych.

Na dzień 31.12.2015 r. Bank korzystał z technik ograniczania ryzyka w następującej wysokości:

- kaucji pieniężnych – w kwocie 8.862.735 zł,
- gwarancji BGK – w kwocie 4.787.044 zł.

Do podstawowych działań mających na celu minimalizację ryzyka kredytowego Bank zalicza:

- 1) dywersyfikację struktury przedmiotowej i podmiotowej portfela, poprzez wprowadzone wewnętrzne limity branżowe oraz limity detalicznych ekspozycji kredytowych, w postaci limitu udziału ww. ekspozycji w stosunku do posiadanych funduszy własnych; limity ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) w stosunku do portfela kredytowego ogółem; limity detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) w stosunku do portfela kredytowego sektora niefinansowego,
- 2) wymaganie przy ocenie zdolności kredytowej uwiarygodnionych dokumentów, weryfikacja informacji przekazywanych przez klientów, stosowanie metod statystycznych do oceny zdolności kredytowej klientów detalicznych,
- 3) doskonalenie metod oceny zdolności kredytowej,
- 4) analizę struktury portfela w celu wczesnej identyfikacji zagrożeń wynikających z nadmiernych zaangażowań i wprowadzenie stosownych ograniczeń,
- 5) wzmacnianie monitoringu ekspozycji kredytowych,
- 6) nadzór nad czynnościami wykonywanymi w toku procesu kredytowania, mającymi na celu weryfikację sprawności działania mechanizmów kontrolnych (obejmujący m.in. proces przestrzegania wewnętrznych aktów normatywnych, procedur, kompetencji, itp.),
- 7) prowadzenie aktywnej polityki szkoleń, także w formie bieżącego instruktażu,
- 8) dbałość o to, aby informacje przekazywane klientom były zrozumiałe i rzetelne, żeby zawierały wszystkie informacje dotyczące warunków udzielania kredytów, szczególnie ponoszonych przez klienta kosztów,
- 9) dbałość o profesjonalizm, staranność i rzetelną wiedzę pracowników kredytowych banku,
- 10) przyjmowanie zabezpieczeń zgodnie z obowiązującymi w banku przepisami dotyczącymi ustanawiania prawnych form zabezpieczeń wierzytelności banku.

3. Podejście oraz metody przyjęte do ustalania korekt wartości i rezerw

Na ryzyko związane z prowadzoną działalnością, Bank tworzy rezerwy, w szczególności rezerwy celowe (tworzone na należności) oraz rezerwę na ryzyko ogólne. Rezerwa celowa

tworzona jest na pokrycie ściśle określonego ryzyka. Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii normalnej, pod obserwacją, poniżej standardu, wątpliwe lub stracone, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz zasady określone w procedurze wewnętrznej w sprawie tworzenia rezerw celowych.

Utworzona rezerwa może być wykorzystana na pokrycie strat wynikających z ryzyka kredytowego i innych trudnych do zdefiniowania ryzyk.

Utworzona rezerwa w kwocie 2.860.000 zł dzieli się następująco :

- na pokrycie strat z ryzyka kredytowego - 2.660.000 zł;
- na pokrycie strat innych trudnych do zdefiniowania ryzyk - 200.000 zł.

4. Zmiany stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych

Bank tworzy następujące rezerwy z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości:

- rezerwy na ekspozycje w sytuacji poniżej standardu w wysokości 20 % wartości ekspozycji,
- rezerwy na ekspozycje w sytuacji wątpliwej w wysokości 50 % wartości ekspozycji,
- rezerwy na ekspozycje w sytuacji straconej w wysokości 100 % wartości.

Kwoty rezerw utworzonych na poszczególne ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości obejmujące saldo początkowe, zwiększenie, wykorzystanie, zmniejszenie oraz saldo końcowe rezerw, zostały przedstawione w tabeli poniżej (dane w zł 0,00).

kategoria należności	stan na 01.01.2015r.	zwiększenia rezerw	wykorzystanie rezerw	rozwiązanie rezerw	stan na 31.12.2015r.
poniżej standardu	169 876,42	778 513,61	-	667 978,25	280 411,78
wątpliwe	135 856,54	702 235,72	-	467 387,18	370 705,08
stracone	4 394 013,50	2 166 997,28	1 993,29	2 396 180,56	4 162 836,93

W Banku występowały korekty wartości z tytułu nierozliczonej prowizji wchodzącej do rachunku ESP. Kwoty przedstawiające saldo początkowe, zwiększenie, zmniejszenie oraz saldo końcowe korekt wartości z rozpoznaną utratą wartości zaprezentowano w tabeli poniżej.

stan na 01.01.2015r.	Zwiększenie	zmniejszenie	stan na 31.12.2015r.
3 381 510,71	1 660 494,34	1 445 042,94	3 596 962,11

5. Ekspozycje według wyceny bilansowej

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej (po korektach rachunkowych) na dzień 31.12.2015 r. oraz średnią kwotę ekspozycji za okres od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r. w podziale na klasy przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2015 r. w zł	Średnia kwota w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r. w zł
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	2 578 729	2 421 384
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	21 998 521	22 876 021
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	203 953	239 472
4.	Ekspozycje wobec instytucji	94 532 596	94 779 338
5.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	58 189 558	61 584 575
6.	Ekspozycje detaliczne	142 384 251	100 088 936
7.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	206 046 568	226 216 520
8.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	9 235 195	9 356 661
9.	Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	7 456 677	7 456 028
10.	Ekspozycje kapitałowe	4 091 595	3 816 172
11.	Inne pozycje	15 037 963	16 016 275
Razem		561 755 606	544 851 382

Na dzień 31.12.2015 roku istotną klasą ekspozycji jest klasa „Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach”, która stanowi 36,68 % łącznej kwoty ekspozycji kredytowych.

6. Struktura geograficzna ekspozycji

Bank bada i ustala limity w ramach koncentracji zaangażowań w region geograficzny. Strukturę geograficzną portfela kredytowego, według stanu na dzień 31.12.2015 r., zaprezentowano w poniższej tabeli i na wykresie:

Region	ekspozycja kredytowa w tys. zł.	struktura w %
Region 1 Województwo Kujawsko-Pomorskie	397 712 034	91,5%
Region 2 Województwa ościenne	34 495 784	7,9%
Region 3 Pozostałe województwa	2 675 866	0,6%
RAZEM	434 883 684	100,0%

Bank przyjmuje, iż istotnym regionem geograficznym jest region, który stanowi przynajmniej 30 % łącznej kwoty ekspozycji kredytowych. Istotnym obszarem geograficznym jest Region 1: Województwo Kujawsko-Pomorskie z udziałem 91 %.

W tabeli poniżej zestawiono strukturę ekspozycji dla istotnego regionu geograficznego (Województwo Kujawsko-Pomorskie), z uwzględnieniem kwot ekspozycji zagrożonych, sald korekt wartości i rezerw oraz korekty wartości i rezerwy w okresie roku obrotowego wg stanu na dzień 31.12.2015 r.:

Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa	Wartość netto ekspozycji
w sytuacji normalnej	384 872 411,28	465 167,36	3 375 868,19	381 961 710,45	0	381 961 710,45
w sytuacji pod obserwacją	4 312 997,89	17 693,20	22 170,18	4 308 520,91	0	4 308 520,91
w sytuacji poniżej standardu	1 493 927,88	10 953,78	22 825,54	1 482 056,12	281 404,49	1 200 651,63
w sytuacji wątpliwej	4 418 078,54	164 499,72	55 299,64	4 527 278,62	370 705,08	4 156 573,54
w sytuacji straconej	8 220 299,28	2 088 712,44	61 844,74	10 247 166,98	4 162 589,23	6 084 577,75
Suma	403 317 714,87	2 747 026,50	3 538 008,29	402 526 733,08	4 814 698,80	397 712 034,28

7. Struktura branżowa ekspozycji

Bank bada i ustanawia limity w ramach koncentracji zaangażowań w ten sam sektor gospodarczy. Strukturę branżową ekspozycji Banku, w podziale na klasy ekspozycji, według stanu na dzień 31.12.2015 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa branży	Ekspozycja kredytowa w zł.	struktura w %
Administracja publiczna i ochrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	22 001 651	6,0
Budownictwo	18 632 493	5,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6 585 274	1,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0	0,0
Pozostała działalność usługowa	4 111 288	1,1
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7 532 984	2,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4 789 015	1,3
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	6 126 453	1,7
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6 523 114	1,8
Edukacja	939 531	0,3
Górnictwo i wydobywanie	19 854	0,0
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	38 548 395	10,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	22 461 097	6,1
Przetwórstwo przemysłowe	26 811 926	7,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	179 118 097	48,8
Transport i gospodarka magazynowa	2 011 046	0,5
Informacja i komunikacja	219 363	0,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	14 179 936	3,9
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6 122 259	1,7
inne	0	0,0
RAZEM	366 733 775	100,0

Z powyższego wynika, że na koniec 2015 roku Bank najbardziej zaangażowany był w branżę:

- 1) Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 48,8 %
- 2) Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 10,5 %,
- 3) Przetwórstwo przemysłowe – 7,3 %.

W tabeli poniżej zestawiono strukturę ekspozycji w rozbiciu na istotne branże, z uwzględnieniem kwot ekspozycji zagrożonych (kapitał i odsetki) oraz korekty wartości i rezerwy w okresie roku obrachunkowego wg stanu na dzień 31.12.2015 r.:

Istotne branże	Grupa ryzyka	Kapitał	Odsetki	ESP	Portfel kredytowy brutto	Rezerwa	Wartość netto ekspozycji
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	w sytuacji normalnej	32 028 415	6 060	125 176	31 909 299	0	36 703 597
	w sytuacji pod obserwacją	51 995	305	52	52 248	0	52 013
	w sytuacji poniżej standardu	344 912	584	3 851	341 644	56 389	288 914
	w sytuacji wątpliwej	521 256	75	7 819	513 512	0	642 610
	w sytuacji straconej	1 717 206	718 270	20 953	2 414 524	1 004 132	1 404 051
	Suma	34 663 784	725 293	157 850	35 231 227	1 060 521	39 091 186
Przetwórstwo przemysłowe	w sytuacji normalnej	19 434 152	4 660	119 026	19 319 786	0	26 024 719
	w sytuacji pod obserwacją	330 983	1 536	1 116	331 403	0	329 913
	w sytuacji straconej	833 163	103 196	5 781	930 578	488 719	439 872
	Suma	20 598 298	109 391	125 923	20 581 766	488 719	26 794 504
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	w sytuacji normalnej	166 000 000	155 172	1 981 780	164 000 000	0	176 243 646
	w sytuacji pod obserwacją	527 552	1 239	5 933	522 858	0	581 784
	w sytuacji poniżej standardu	532 421	8 582	6 833	534 170	105 118	427 124
	w sytuacji wątpliwej	112 556	1 021	1 323	112 254	55 616	56 383
	w sytuacji straconej	1 105 018	93 291	25 439	1 172 870	232 172	1 108 493
	Suma	168 000 000	259 305	2 021 308	167 000 000	392 906	178 417 429

8. Struktura ekspozycji według okresów zapadalności

Okres zapadalności	Klasa ekspozycji			Razem ekspozycje kredytowe
	Sektor finansowy	Sektor niefinansowy	Sektor instytucji rządowych i samorządowych	
bez określonego terminu	0	55 999	169 264	225 263
do 1 tygodnia	0	8 486 294	22 835	8 509 129
od 1 tygodnia do 1 miesiąca	0	2 864 017	3 325	2 867 341
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	31 086	19 351 928	243 125	19 626 140
od 3 miesięcy do 6 miesięcy	31 062	25 562 072	258 292	25 851 426
od 6 miesięcy do do 1 roku	50 055	33 097 184	1 065 096	34 212 335
od 1 roku do 2 lat	127 113	53 427 843	888 089	54 443 046
od 2 lat do 5 lat	461 785	96 145 161	1 451 483	98 058 430
od 5 lat do 10 lat	1 374 544	74 921 448	775 174	77 071 165
od 10 lat do 20 lat	0	34 362 211	0	34 362 211
powyżej 20 lat	0	4 539 392	0	4 539 392
Razem ekspozycje kredytowe	2 075 645	352 813 549	4 876 684	359 765 878

VIII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

Bank korzysta z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej, tylko i wyłącznie w przypadku ocen rządu polskiego niezbędnych dla potrzeb ustalania wag ryzyka dla ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego oraz ekspozycji wobec instytucji.

Bank korzysta z ocen jakości kredytowej nadanych przez następujące instytucje ECAI:

- Fitch Ratings,
- Moody's Investors Service,
- Standard and Poor's Ratings Services.

Wagi ryzyka ekspozycji, dla których obliczenia wykorzystywane są oceny ECAI to:

- ekspozycje wobec instytucji, jeżeli rezydualny termin ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące,
- ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych, jeżeli ekspozycje te nie są denominowane lub finansowane w walucie krajowej,
- ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego, jeżeli pierwotny termin zapadalności ekspozycji jest dłuższy niż 3 miesiące.

Bank uzależnia przyznane wagi ryzyka od stopnia jakości kredytowej, który przypisano rządowi polskiemu, a stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej zgodnie z tabelą poniżej:

Stopień jakości kredytowej rządu polskiego	1	2	3	4	5	6
Waga ryzyka ekspozycji	20%	50%	100%	100%	100%	150%

Do momentu ustalenia standardu technicznego dotyczącego odpowiedników stopni jakości kredytowej ECAI w skali CRR, Bank uzależnia stopień jakości kredytowej od oceny wiarygodności kredytowej w następujący sposób:

Stopień jakości kredytowej	Ocena wiarygodności kredytowej		
	Fitch Ratings	Moody's Investors Service	Standard and Poor's Ratings Services
1	AAA do AA-	Aaa do Aa3	AAA do AA-
2	A+ do A-	A1 do A3	A+ do A-
3	BBB+ do BBB-	Baa1 do Baa3	BBB+ do BBB-
4	BB+ do BB-	Ba1 do Ba3	BB+ do BB-
5	B+ do B-	B1 do B3	B+ do B-
6	CCC+ i poniżej	Caa1 i poniżej	CCC+ i poniżej

IX. Ryzyko operacyjne

Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyliczany jest metodą podstawowego wskaźnika (BIA) i na dzień 31.12.2015 r. wynosił 3.005.748 zł.

Powszechny charakter występowania ryzyka operacyjnego oznacza, że każdy pracownik banku oraz każda jednostka organizacyjna banku są odpowiedzialni za identyfikację ryzyka operacyjnego występującego w obszarze ich kompetencji i podejmowania działań mających na celu ograniczenie poziomu tego ryzyka.

System zarządzania ma charakter zintegrowany. Wszystkie czynności i funkcje połączone są w spójną, przejrzystą, kompletną i efektywnie działającą całość.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- 1) zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym w bieżącej działalności, w procesach oraz systemach, przy zastosowaniu mechanizmów kontrolnych, adekwatnych do skali generowanego ryzyka,
- 2) podejmowaniu działań zmierzających do ograniczania liczby i skali występujących zagrożeń w przypadku przekroczenia akceptowalnego poziomu ryzyka,

- 3) likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- 4) rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych i poniesionych stratach operacyjnych w programie wspomagającym zarządzanie ryzykiem operacyjnym myRMS.

Do skutecznej identyfikacji i pomiaru ryzyka Bank wykorzystuje następujące narzędzia:

- rejestr zdarzeń i strat operacyjnych,
- rejestr skarg i reklamacji klientów Banku,
- wyniki testów (Planów Ciągłości Działania, planów awaryjnych),
- materiały z przeprowadzonych kontroli,
- wyniki samooceny ryzyka operacyjnego,
- kluczowe wskaźniki ryzyka.

Bank podejmuje działania przeciwdziałające ryzyku odpowiednio do wyników oceny tego ryzyka. Działania zabezpieczające obejmują:

- wdrożenie i systematyczną weryfikację procesów zapobiegania występowaniu oraz zmniejszaniu skutków ryzyka, odpowiednio do rodzaju ryzyka i jego możliwego wpływu na wynik Banku,
- zapobieganie powstaniu zagrożeń o charakterze katastroficznym lub zagrażającym utratą ciągłości działania banku,
- działania prewencyjne, związane z identyfikacją i monitoringiem ryzyka prowadzenia operacji, rozpoznawaniem i zapobieganiem powstaniu zdarzeń ryzyka operacyjnego w trakcie codziennej działalności, a także zapewnienie identyfikacji i oceny ryzyka przed podjęciem istotnych decyzji związanych z wdrożeniem nowych produktów, procesów, systemów,
- osłabienie i niwelowanie skutków zaszłych zdarzeń poprzez przygotowanie odpowiednich procedur i sposobów reagowania pracowników Banku na wypadek zajścia zdarzenia ryzyka operacyjnego,
- stosowanie ubezpieczeń,
- tworzenie planów awaryjnych zachowania ciągłości działania,
- okresowa weryfikacja procedur obowiązujących w Banku.

System raportowania poziomu ryzyka operacyjnego obejmuje informację sporządzaną przez Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych, przedstawianą Zarządowi w okresach miesięcznych oraz Radzie Nadzorczej i Komitetowi KRO w okresach kwartalnych.

Suma strat brutto w okresie od 01.01.2015 r. do 31.12.2015 r. wyniosła 35.091 zł. Poniższa tabela przedstawia liczbę zdarzeń wraz z wartościami występujących strat, które miały miejsce w 2015 roku w poszczególnych rodzajach i kategoriach zdarzeń operacyjnych.

rodzaj zdarzenia	kategoria zdarzenia	liczba zdarzeń	strata brutto w zł
zakłócenia działalności banku i awarie systemów,	nieprawidłowe działanie sprzętu	25	1 916
	nieprawidłowe działanie sieci telekomunikacyjnych komputerowych	10	995
	przerwy w dopływie energii elektrycznej oraz nieprawidłowe działanie urządzeń podtrzymujących zasilanie	18	2 117
wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi.	błędy księgowe/błędne przypisanie do rachunku	5	833
	błędy wykonywania innych zadań	20	29 230
razem		78	35 091

X. Ryzyko płynności i pozycji płynnościowej.

1. Rola i zakres odpowiedzialności jednostek biznesowych oraz komitetów zaangażowanych w zarządzanie ryzykiem płynności

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w KDBS Bank uczestniczą:

– Rada Nadzorcza – która:

- w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku,
- zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem,
- ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank,
- akceptuje awaryjny plan utrzymania płynności,
- akceptuje plany kontroli wewnętrznej i audytu w tym zakresie.

– Zarząd:

- zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności,
- zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności,
- wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem płynności,

- odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nieprzekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą.
- Komitet ALCO, który:
 - opiniuje procedurę i poziom limitów,
 - identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku,
 - wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku,
 - ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.
- Komórka monitorująca – Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych, wykonujący zadania związane z:
 - okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów,
 - zapewnieniem zgodności procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem,
 - proponowaniem wysokości przyjętych limitów,
 - dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej,
 - analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności,
 - monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów,
 - wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźnika LCR i wskaźnika NSFR,
 - oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych,
 - sporządzaniem raportów dla Komitetu ALCO, Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Komórka zarządzająca – Wydział Rachunkowo – Finansowy, wykonujący zadania związane z:
 - optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków,
 - kontrolą i utrzymywaniem limitów kasowych,
 - sporządzaniem prognozy przepływów pieniężnych.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności

KDBS Bank, zgodnie z zapisami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”, za główne źródło finansowania aktywów traktuje depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji rządowych i samorządowych.

Bank kieruje swoją ofertę do następujących klientów:

- Osób fizycznych,

- Rolników indywidualnych,
- Instytucji niekomercyjnych,
- Instytucji samorządowych,
- Przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność KDBS Bank ma na celu zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku.

Priorytetowym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa Banku oraz klientów.

Działalność kredytowa jest finansowana przez depozyty stabilne (osad), nadwyżkę funduszy własnych nad majątkiem trwałym oraz długoterminowe kredyty zaciągnięte w Banku Zrzeszającym.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i funkcji zarządzania płynnością

W KDBS Bank funkcje skarbowe oraz funkcje zarządzania płynnością są w pełni scentralizowane. Wydział Rachunkowo – Finansowy będący komórką zarządzającą wykonuje funkcje skarbowe, natomiast Wydział Analiz i Ryzyk Bankowych będący komórką monitorującą wykonuje funkcje zarządzania płynnością.

4. Zasady funkcjonowania w ramach zrzeszenia

KDBS Bank jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB. W ramach podpisanych umów na poszczególne jednostki zostały nałożone określone zadania.

Bank Zrzeszający wykonuje na rzecz KDBS Bank następujące zadania:

- prowadzenie rozliczeń pieniężnych,
- zabezpieczanie Banku przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- zabezpieczanie płynności śróddziennej,
- prowadzenie rachunków bieżących,
- udzielanie kredytów w rachunku bieżącym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- udzielanie kredytów rewolwingowych zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego, z zastosowaniem przepisów,
- gromadzenie nadwyżek środków,
- prowadzenie rachunku Minimum Depozytowego,
- utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego,
- wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR),
- pośredniczenie w zakupie papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- wsparcie w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Spółdzielnia realizuje następujące zadania:

- udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

W ramach przynależności do Zrzeszenia SGB oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, KDBS Bank jest zobowiązany do:

- prowadzenia rachunków bieżących w Banku Zrzeszającym,
- lokowania nadwyżek środków w Banku Zrzeszającym,
- przekazania założeń w zakresie rodzaju i kwoty wsparcia w ramach planów awaryjnych,
- przestrzegania limitów ograniczających ryzyko ustanowionych przez Spółdzielnię,
- dostosowania limitów wewnętrznych do poziomu limitów określonych przez Spółdzielnię,
- przekazania informacji o charakterze ilościowym i jakościowym pozwalających na dokonanie oceny.

5. Rodzaj i skład nadwyżki płynności

L.p.	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki (w tys. zł)	Nazwa części składowej nadwyżki	Wartość części składowej nadwyżki (w tys. zł)
1.	Norma krótkoterminowa ponad minimum (M2)	20 500,00	lokaty w Banku Zrzeszającym	20 500,00
2.	Norma długoterminowa ponad minimum (M4)	73 000,00	środki stabilne sektora niefinansowego	73 000,00
3.	LCR ponad minimum	1 899,67	bony pieniężne NBP	999,71
			środki w kasie	899,96

6. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR

L.p.	Nazwa	Wielkość	Limity wynikające z przepisów
1.	Norma krótkoterminowa (M2 - Współczynnik płynności krótkoterminowej)	1,39	1,00
2.	Norma długoterminowa (M4 - Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi)	1,19	1,00
3.	Wskaźnik LCR	0,78	0,60

7. Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowane luki płynności

w tys. zł

L.p.	Przedział płynności	Luka bilansowa prosta	Luka bilansowa skumulowana	Luka prosta (z pozabilansem)	Luka skumulowana (z pozabilansem)
1.	Przedział do 1 miesiąca	4 090,92	78 656,16	3 066,12	64 944,68
2.	Przedział do 3 miesięcy	8 710,58	87 366,74	7 529,74	72 474,42
3.	Przedział do 6 miesięcy	-22 033,02	65 333,72	-22 330,18	50 144,24

8. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w zrzeczeniu

KDBS Bank może korzystać z pomocy finansowej z Banku Zrzeszającego w postaci linii kredytowej w rachunku bieżącym do wysokości 250 % funduszy własnych oraz kredytu rewolwingowego na wypełnienie nadzorczych miar płynności.

Dodatkowo przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB pozwala na skorzystanie z pomocy finansowej z Funduszu Pomocowego. Spółdzielnia udziela pomocy na wniosek uczestnika. Zwrotna pomoc finansowa na zabezpieczenie płynności występuje w postaci pożyczki płynnościowej, której wysokość nie może przekroczyć 20 % środków stanowiących Fundusz Pomocowy. Udzielenie pomocy przewyższającej 20 % środków wymaga zgody Walnego Zgromadzenia Spółdzielni. Szczegółowe warunki korzystania z pomocy są zawarte w Umowie Spółdzielni z Uczestnikiem.

9. Aspekty ryzyka płynności, na które narażony jest Bank

W KDBS Bank występują następujące przyczyny, które mogą spowodować wystąpienie ryzyka płynności:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów wymagalności pasywów oraz niekorzystna skumulowana luka płynności w poszczególnych przedziałach czasowych,

- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przepływów pieniężnych,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie, w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- ograniczenie możliwości znalezienia innych źródeł finansowania, w szczególności na hurtowym rynku finansowym,
- brak wypełnienia wewnętrznych limitów Systemu Ochrony oraz limitów wynikających z przepisów prawa,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- wadliwy stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej.

10. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

KDBS Bank prowadzi działalność w oparciu o różne źródła finansowania. Szeroka oferta produktowa w postaci depozytów bieżących i terminowych o różnych terminach wymagalności jest skierowana do klientów sektora niefinansowego, budżetowego oraz finansowego. Wprowadzone ograniczenia w postaci limitów koncentracji dla dużych klientów pozwalają na bezpieczne prowadzenie działalności.

11. Techniki ograniczenia ryzyka płynności

KDBS Bank stosuje następujące techniki ograniczające ryzyko płynności:

- limity ograniczające ryzyko, w tym wewnętrzne limity ustanowione przez Spółdzielczy System Ochrony SGB,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności, zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji awaryjnej,
- lokowane nadwyżek środków w aktywa płynne, których celem jest zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określenie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem przez pracowników SSO.

12. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

Do podstawowych pojęć stosowanych w procesie mierzenia pozycji płynności oraz ryzyka płynności należą:

- płynność bieżąca – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni,
- płynność krótkoterminowa – zdolność wykonywania wszystkich zobowiązań pieniężnych w

- terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni,
- płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy,
- płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy,
- płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty,

Pozostałe terminy stosowane w ryzyku płynności zostały szczegółowo opisane w §4 „Zasad zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

13. Sposób odzwierciedlenia ryzyka płynności rynku w procesie zarządzania płynnością płatniczą

KDBS Bank zgodnie z zawartymi umowami Zrzeszenia oraz Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB jest zobowiązany do utrzymywania odpowiedniej wielkości środków na rachunkach bieżących oraz rachunku Minimum Depozytowego a także lokowania nadwyżek środków pieniężnych na lokatach terminowych SGB. Pozostała część nadwyżki środków jest inwestowana w bony pieniężne NBP, jednostki uczestnictwa, obligacje niefinansowe oraz obligacje jednostek samorządowych.

14. Wykorzystanie sposobów testów warunków skrajnych

Płynność finansowa jest podstawowym wyznacznikiem bezpieczeństwa Banku, mającym bezpośredni wpływ na wiarygodność i renomę instytucji. Szybkość i trafność podjętych działań w sytuacji zagrożenia jest podstawowym czynnikiem zapobiegania problemom płynnościowym.

Testy warunków skrajnych przeprowadzane zgodnie z zapisami zawartymi w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” pozwalają na przeanalizowane różnych wariantów sytuacji kryzysowych, a tym samym ustalenie poziomu, przy którym płynność Banku będzie zagrożona. Wyniki przeprowadzanych testów pozwalają na określenie kosztów, jakie Bank będzie musiał ponieść, żeby przywrócić wskaźniki płynności do wymaganego poziomu.

15. Wskazanie w jaki sposób plan awaryjny uwzględnia wyniki testów warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności są nieodłącznym elementem planów awaryjnych. Mają na celu wskazanie możliwych do wystąpienia sytuacji, które spowodują zagrożenie płynności banku. Wyniki przeprowadzanych testów pozwalają wskazać symptomy pogarszania się płynności finansowej banku oraz odpowiednio zareagować. Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, musi być przygotowany do przezwyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności.

16. Polityka utrzymania rezerwy płynności

KDBS Bank utrzymuje ryzyko płynności na bezpiecznym poziomie. Celem ograniczenia ryzyka płynności, wprowadzono szereg limitów pozwalających na wdrożenie w odpowiednim momencie mechanizmów zapobiegających powstaniu nadmiernego ryzyka. Limity i ograniczenia wynikają z obowiązujących przepisów zewnętrznych, w postaci:

- Uchwały Nr 386/208 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r., w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności,
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r., w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012,
- Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014 r., uzupełniające rozrządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogów pokrycia wypływów netto dla instytucji, kredytowych,
- Uchwały Nr 59/2015 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2015 r., w sprawie wydania Rekomendacji P dotyczącej zarządzania ryzykiem płynności finansowej banków.

KDBS Bank posiada odpowiednią wielkość aktywów płynnych, ma również możliwość uzyskania dodatkowych źródeł finansowania w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej. Przystąpienie do Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB pozwala na zaliczenie do aktywów płynnych środków na rachunku minimum depozytowego oraz niewykorzystanej kwoty kredytu w rachunku bieżącym. Ponadto, w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych, istnieje możliwość uzyskania pomocy finansowej w postaci pożyczki płynnościowej z Funduszy Pomocowego w Systemie Ochrony SGB w wysokości 20 % środków stanowiących Fundusz Pomocowy.

17. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach zrzeszenia

KDBS Bank zgodnie z „Regulaminem udzielania kredytów ze środków własnych SGB-Banku S.A. dla banków spółdzielczych należących do Spółdzielczej Grupy Bankowej” może korzystać z następujących form pomocy na potrzeby płynności w postaci kredytów:

- krótkoterminowych – z okresem kredytowania do 1 roku
 - kredyty obrotowy w rachunku bieżącym,
 - kredyty rewolwingowy przeznaczony na wypełnienie nadzorczych miar płynności krótkoterminowej.

KDBS Bank będący uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych może skorzystać z pomocy w postaci pożyczki płynnościowej z Funduszu Pomocowego. Wysokość pomocy została opisana w pkt. 8.

18. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

KDBS Bank sporządza informacje w zakresie ryzyka płynności w formie i z częstotliwością określoną w „Zasadach zarządzania ryzykiem płynności w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” oraz „Regulaminem funkcjonowania systemu informacji zarządczej w Kujawsko – Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym”.

W ramach ryzyka płynności sporządzane są następujące informacje:

L.p.	Rodzaj informacji	Częstotliwość	Odbiorcy
1.	Nadzorcze miary płynności	Dziennie	Wiceprezes ds. ekonomicznych, Główny Księgowy, Naczelnik WRF
2.	Wskaźnik płynności krótkoterminowej LCR	dziennie	Wiceprezes ds. ekonomicznych, Główny Księgowy, Naczelnik WRF
3.	Analiza ryzyka płynności: zestawienie wskaźników związanych z oceną ryzyka płynności, stabilność depozytów i zobowiązań pozabilansowych, koncentracja depozytów w KDBS Bank, zrywalność depozytów, urealnione zestawienie terminów płatności, Limity luki, kalkulacja nadzorczych miar płynności, wskaźniki płynności wg wymogów CRD IV / CRR, poziom aktywów długoterminowych, wykaz kredytów do odsprzedaży, scenariusze sytuacji kryzysowej, szczegółowe zestawienie wypływu środków i pozyskania środków w sytuacji awaryjnej, przepływy środków pieniężnych	miesięcznie	Zarząd – miesięcznie – do końca następnego miesiąca, Komitet ALCO – do końca następnego miesiąca po kwartale, Rada Nadzorcza – kwartalnie zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej,
4.	Analiza ryzyka płynności: dynamiczna luka płynności, testy warunków skrajnych,	kwartalnie	Zarząd, Komitet ALCO – do końca następnego miesiąca po kwartale, Rada Nadzorcza – kwartalnie zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej,
5.	Wykonanie planu pozyskania i utrzymania środków uznanych przez bank za stabilne źródło finansowania	kwartalnie	Zarząd, Komitet ALCO – do końca następnego miesiąca po kwartale, Rada Nadzorcza – kwartalnie zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej,
6.	Testy scenariuszowe – analiza wpływu parametrów makroekonomicznych na ryzyko płynności wg stanu na 31.12	rocznie	Komitet ALCO, Zarząd – rocznie do końca kwietnia,
7.	Pogłębiona analiza płynności długoterminowej wg stanu na 31.12	rocznie	Zarząd – rocznie do końca kwietnia, Rada Nadzorcza – kwartalnie zgodnie z planem pracy Rady Nadzorczej,

XI. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w Banku ma charakter skonsolidowany (obejmuje łącznie wszystkie jednostki i komórki organizacyjne Banku) oraz całościowy (uwzględniane są wszystkie istotne dla Banku rodzaje ryzyka stopy procentowej w powiązaniu z innymi rodzajami ryzyka bankowego).

Głównym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest ograniczanie ryzyka utraty części dochodu odsetkowego na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych oraz ryzyka niekorzystnej zmiany wartości rynkowej posiadanych przez Bank odsetkowych instrumentów finansowych. Przyjmuje się, że zmiana stóp procentowych sama w sobie nie jest źródłem potencjalnych strat dla Banku. Narażenie na negatywne oddziaływanie na wyniki Banku związane jest z występującymi różnicami w wielkościach aktywów i pasywów przeszacowywanych w poszczególnych przedziałach oraz nierównomiernej skali zmian poszczególnych stóp procentowych.

W ramach ryzyka stopy procentowej wyodrębniono 4 kategorie:

- ryzyko przeszacowania - niedopasowanie terminów najbliższej zmiany oprocentowania aktywów i pasywów,
- ryzyko bazowe - niedoskonałe powiązanie (korelacje) pomiędzy zmianami stóp bazowych stosowanych w Banku,
- ryzyko opcji klienta - prawo, jakie posiada klient Banku do zmiany wielkości harmonogramu przepływów gotówkowych,
- ryzyko krzywej dochodowości - niejednakowe zmiany relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego rynku lub indeksu.

Do pomiaru narażenia na ryzyko stopy procentowej wykorzystano następujące metody:

- analizę luki przeszacowania,
- symulację zmian wyniku odsetkowego,
- analizę zmian wartości ekonomicznej banku – metoda duration,
- analizę podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z ryzykiem stopy.

Analiza luki jest pomiarem statycznym, odzwierciedlającym następujące założenia:

- 1) struktura bilansu i terminów przeszacowania na datę analizy nie zmieni się w przyszłości,
- 2) założona zmiana stóp procentowych nie zostanie zniwelowana w przyszłości zmianą w odwrotnym kierunku,
- 3) przy badaniu wpływu niedopasowania w terminach przeszacowania (ryzyko przeszacowania) na wynik odsetkowy, stopy procentowe wszystkich aktywów i pasywów (pozycji pozabilansowych w analizie wariantowej) zmieniają się o taką samą skalę punktów procentowych,
- 4) przy badaniu wpływu na wynik odsetkowy ryzyka przeszacowania poszerzonego o badanie ryzyka bazowego przyjmuje się założenie, że stopy procentowe poszczególnych grup aktywów (pozycji pozabilansowych w analizie wariantowej) mogą zmieniać się o zróżnicowaną skalę punktów procentowych, co wynika z:

- a) ograniczonych możliwości zmiany oprocentowania poszczególnych aktywów i pasywów ze względu na niski poziom zastosowanych stóp procentowych, tj. zmiana wyniku obliczana jest przy założeniu dopuszczalnego, maksymalnego poziomu zmian (np. obniżenie oprocentowania rachunków bieżących do zera),
- b) stosowane przez Bank mnożniki określające relację zmiany oprocentowania aktywów i pasywów w stosunku do zmiany stawek bazowych,
- c) niedoskonałego powiązania stóp bazowych – korelacji (dotyczy korelacji stopy redyskonta weksli NBP ze stawkami WIBID/WIBOR).

Ryzyko opcji klienta badane jest w odniesieniu do wcześniejszych spłat kredytów lub zerwań depozytów przed upływem terminu płatności, o ile zdarzenia te osiągną znaczący poziom. Jako znaczący poziom wykorzystania opcji klienta uznaje się sytuację, gdy:

- zrywalność depozytów w miesiącu przekroczy poziom 2,5 % kwoty depozytów ogółem; przy czym za zerwanie przed terminem wymagalności depozytu terminowego uznaje się przypadek wycofania z banku środków z depozytu założonego lub odnowionego na okres powyżej 3 miesięcy, w terminie krótszym niż wynikający z okresu pierwotnie deklarowanego; nie dotyczy to depozytów terminowych zrywanych przed terminem, gdy od odnowienia lub założenia depozytu nie minęło 7 dni,
- łączna kwota kredytów spłacanych przed terminem w miesiącu przekroczy 2,5 % kwoty kredytów regularnych; za przedterminową spłatę kredytu uznaje się przypadek, gdy wyprzedzenie w stosunku do ustalonego harmonogramu spłat wynosi co najmniej 7 dni.

Zakres i częstotliwość pomiaru ryzyka stopy procentowej opisano szczegółowo w rozdziale III, punkt 4.

Bank dąży do kształtowania struktury aktywów i pasywów oraz ich oprocentowania w taki sposób, by uzyskać optymalne efekty w zakresie poziomu wyniku odsetkowego wyznaczonego w planie finansowym, przy zakładanych zmianach stóp procentowych oraz w momencie realizacji nieoczekiwanej zmiany tych stóp.

Symulacja przeprowadzona dla aktywów i pasywów oprocentowanych na dzień 31.12.2015 r. wykazała, że w przypadku spadku stóp procentowych o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy obniżyłby się o 5.927 tys. zł w skali 12 miesięcy, na skutek niedopasowania pomiędzy aktywami i pasywami w przedziałach przeszacowania do 12 miesięcy, co stanowi 11,3 % funduszy własnych.

Skutek zmian stóp procentowych przedstawia poniższa tabela:

Ryzyko	Wpływ na wynik odsetkowy przy zmianie stóp procentowych			
	Spadek o 200 p. b.	Spadek o 100 p. b.	Wzrost o 100 p. b.	Wzrost o 200 p. b.
przeszacowania i bazowe	- 5 927 tys. zł. (11,3% funduszy własnych)	- 2 555 tys. zł. (17,2% zaplanowanego wyniku odsetkowego)	1 084 tys. zł. (7,3% zaplanowanego wyniku odsetkowego)	2 167 tys. zł. (4,1% funduszy własnych)

Zmiana wartości ekonomicznej kapitału stanowi sumę zmian wartości ekonomicznej kapitału obliczonych dla poszczególnych przedziałów przeszacowania :

- ▶ przy spadku stóp procentowych o 200 p. b. zmiana:
 - wyniku odsetkowego -5.927 tys. zł.
 - wartości ekonomicznej -698 tys. zł.
- ▶ przy wzroście stóp procentowych o 200 p. b. zmiana:
 - wyniku odsetkowego +2.167 tys. zł.
 - wartości ekonomicznej +697 tys. zł.

Największa część ryzyka stopy procentowej w banku związana jest z ryzykiem przeszacowania oraz ryzykiem bazowym. Według obserwacji historycznych wynika, iż ryzyko przeszacowania i bazowe w największym stopniu wpływają na poziom zmian wyniku odsetkowego.

Z uwagi na niski udział aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (poniżej 5 %), Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej ogółem dla wszystkich walut.

XII. Ryzyko walutowe.

W całym 2015 roku KDBS Bank nie tworzył wymogów kapitałowych w zakresie ryzyka walutowego.

XIII. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe nabywane są przez Bank w celu osiągnięcia zysków kapitałowych.

Zestawienie kapitałowych papierów wartościowych według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość bilansowa (PLN)	Wartość rynkowa (PLN)	Wartość godziwa (PLN)	Cel nabycia
1.	Udziały SGB Leasing Sp. z o.o. Poznań	249 894,75	249 894,75	249 894,75	przyczyny strategiczne
2.	Udziały KPK Sp. z o.o. Włocławek	200 000,00	200 000,00	200 000,00	przyczyny strategiczne
3.	Udziały Rejestr Rzeczności Kredytowej Sp. z o.o.	0,00	7 000,00	7 000,00	przyczyny strategiczne
4.	Udziały Concordia Polska TUW	4 800,00	4 800,00	4 800,00	przyczyny strategiczne
5.	Udziały SM „Ursus” Włocławek	2 060,00	2 060,00	2 060,00	przyczyny strategiczne
6.	Udziały SHU „Sch” Lubanie	211,98	211,98	211,98	przyczyny strategiczne

7.	Akcje SGB Bank S.A.	3 431 000,00	3 431 000,00	3 431 000,00	przyczyny strategiczne
8.	Akcje BPS S.A.	5 900,00	5 900,00	5 900,00	przyczyny strategiczne
9.	Obligacje BPS S.A.	255 543,68	255 543,68	255 543,68	optymalizacja wyniku finansowego
10.	Spółdzielczy System Ochrony SGB	1 000,00	1 000,00	1 000,00	przyczyny strategiczne
RAZEM		4 150 410,41	4 157 410,41	4 157 410,41	

Wymienione pozycje akcji i udziałów Bank zalicza do aktywów trwałych i wycenia wg ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Dłużne papiery wartościowe oraz obligacje Bank zalicza do aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej.

Powyższe ekspozycje kapitałowe nie są przedmiotem obrotu giełdowego.

W 2015r. Bank nie dokonał sprzedaży / likwidacji ekspozycji kapitałowych.

XIV. Ujawnienia dotyczące podmiotów

Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy na dzień 31.12.2015 roku nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją.

Opis jednostek, których:

- a) zaangażowanie kapitałowe Banku pomniejsza fundusze własne Banku - nie występują;
- b) zaangażowanie kapitałowe Banku nie jest ani konsolidowane, ani nie pomniejsza funduszy własnych:

<i>Podmiot</i>	<i>rodzaj zaangażowania</i>	<i>kwota zaangażowania w zł</i>
SGB Bank S.A.	akcje	3 431 000,00
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Warszawa	akcje	5 900,00
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A., Warszawa	obligacje siedmioletnie	250 000,00
SGB Leasing Sp. z o.o., Poznań	udziały	249 894,75
Kujawskie Poręczenia Kredytowe Sp. z o.o., Włocławek	udziały	200 000,00

Rejestr Rzetelności Kredytowej Sp. z o.o., Wrocław	udziały	7 000,00
Concordia Polska Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych	udziały	4 800,00
<i>Razem</i>		4 148 594,75

XV. Dźwignia finansowa

KDBS Bank kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR jako miarę kapitału Tier I, podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej Banku i wyraża jako wartość procentową. Miara ekspozycji całkowitej Banku jest sumą wartości ekspozycji z tytułu wszystkich aktywów i pozycji pozabilansowych dotyczących finansowania oraz gwarancyjnych, nieodliczonych przy wyznaczaniu miary kapitału Tier I. Wprowadzenie wskaźnika ma na celu ograniczenie nieadekwatnego w relacji do posiadanej bazy kapitałowej zadłużania się banków. Dane do wyznaczania wskaźnika dźwigni uzgadniane są z sumą bilansową Banku skorygowaną o odsetki zastrzeżone.

Bank monitoruje i raportuje wskaźnik dźwigni z częstotliwością kwartalną w ramach raportów z adekwatności kapitałowej. Obecnie nie ma wyznaczonej minimalnej wartości wskaźnika, ale zostanie on wyznaczony w kolejnych latach i banki będą zobowiązane go utrzymywać. Ponadto w ramach zarządzania kapitałem Banku oraz w comiesięcznej analizie wskaźników kapitałowych przedstawianej Zarządowi Banku, kontrolowane są poziomy kapitałów Banku potrzebnych na pokrycie wymogów z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Przy obecnie przyjętych założeniach strategii zarządzania i planowania kapitałowego, biorąc pod uwagę coroczną ocenę istotności rodzajów ryzyk zidentyfikowanych w działalności Banku, Bank uznaje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej jako nieistotne. W przypadku wprowadzenia ogólnie obowiązującego minimalnego poziomu wskaźnika dźwigni, Bank wprowadzi dodatkowe stosowne limity i procedury ich kontroli oraz postępowania w przypadku wystąpienia przekroczeń. W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się wskaźnika dźwigni na koniec 2015 roku:

Wskaźnik dźwigni	31.12.2015r.
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując w pełni wprowadzoną definicję Kapitału Tier 1, obliczony jako średnia arytmetyczna	7,20
Wskaźnik dźwigni - wykorzystując definicję przejściową Kapitału Tier 1, obliczony jako średnia arytmetyczna	7,90

Poziom wskaźnika dźwigni na przestrzeni roku 2015 kształtował się, w ocenie Banku, na zadawalającym poziomie, w związku z powyższym Bank odstępuje od zamieszczania opisu czynników, mających wpływ na poziom niniejszego wskaźnika.

Informacje na temat aktywów oraz pozycji pozabilansowych dotyczących finansowania oraz gwarancyjnych, uwzględnionych w obliczaniu wskaźnika dźwigni, raportowane są Zarządowi w okresach miesięcznych oraz Komitetowi ALCO w okresach kwartalnych, jak również do NBP zgodnie ze sprawozdawczością zewnętrzną COREP.

XVI. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej

W ramach systemu kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnił :

- funkcję kontroli mającej za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji;
- osobę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- audyt wewnętrzny mających za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności, skuteczności i efektywności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

W zakresie mechanizmów kontroli wewnętrznej w Banku funkcjonują w szczególności:

- zasady polityki, regulaminy i procedury obejmujące wszystkie obszary działalności, wraz z zasadami przyczyniające się do realizacji założeń strategii Banku,
- zasady, metody i techniki identyfikacji, pomiaru, monitorowania, oceny i kontrolowania poszczególnych rodzajów ryzyka,
- ustanowione limity ostrożnościowe ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku, wraz z zasadami ustalania ich poziomu, monitorowania, aktualizowania, postępowania w przypadku przekroczeń,
- zasady funkcjonowania wewnętrznego systemu sprawozdawczości zarządczej,
- kontrola działalności na poszczególnych szczeblach wykonywana przez każdego pracownika oraz dodatkowo przez bezpośredniego zwierzchnika, mająca na celu weryfikację jakości i poprawności realizowanych w Banku zadań.

Bank dokonał rocznej oceny adekwatności, skuteczności i efektywności oraz procesu zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym stwierdzając, że:

- funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej na bieżąco reaguje na zachodzące zmiany oraz identyfikuje i ocenia czynniki wewnętrzne jak i zewnętrzne, które mogą niekorzystnie wpłynąć na bieżącą działalność Banku. Wbudowane w ten system mechanizmy kontrolne przyczyniły się do minimalizowania ryzyka występującego w działalności Banku.

- Zarząd Banku podejmując decyzję uwzględniał wnioski formułowane w raportach poaudytowych i pokontrolnych dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wyniki kontroli wewnętrznej i rezultaty badań przeprowadzonych przez audyty wewnętrzne, jak również zewnętrzne.
- System kontroli wewnętrznej w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym zapewnia osiągnięcie celów kontroli wewnętrznej w postaci:
 - skuteczności i efektywności działania Banku;
 - wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

XVII. System zarządzania.

Wybór kandydata na członka Zarządu, pełniącego funkcję Prezesa Zarządu poprzedzać musi obowiązkowo procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata zał. nr 1 do „Procedury oceny kwalifikacji członków zarządu oraz zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego”. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały wskazującej kandydata na Prezesa Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego, a także przygotowanego przez kandydata planu rozwoju Banku. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, wymaganych przez Komisję Nadzoru Finansowego, niezbędnych do dokonania przez Komisję oceny kandydata na Prezesa Zarządu w celu wydania zgody na jego powołanie. Wybór kandydata na członka Zarządu niepełniącego funkcji Prezesa Zarządu obowiązkowo poprzedzać musi wniosek Prezesa Zarządu o powołanie danej osoby do składu Zarządu, a także procedura indywidualnej oceny uprzedniej, rozpoczynająca się od wypełnienia przez kandydata zał. nr 1 do w/w Procedury. Rada Nadzorcza przed podjęciem uchwały powołującej kandydata na członka Zarządu zobowiązana jest do odebrania od osoby aplikującej stosownych zaświadczeń i oświadczeń dokumentujących stan wykształcenia i posiadanego doświadczenia zawodowego. Rada Nadzorcza może zobowiązać kandydata do przedłożenia również innych dokumentów, w przypadku skierowania do Banku takiego żądania przez Komisję Nadzoru Finansowego. Zarząd Banku ma charakter kolegialny. Członkowie Zarządu Banku posiadają kompetencje do prowadzenia spraw Banku wynikające z:

- 1) wiedzy (posiadanej z racji zdobytego wykształcenia, odbytych szkoleń, uzyskanych tytułów zawodowych oraz nabytej w inny sposób w toku kariery zawodowej),
- 2) doświadczenia (nabytego w toku sprawowania określonych funkcji lub zajmowania określonych stanowisk),
- 3) umiejętności niezbędnych do wykonywania powierzonych funkcji.

Każdy z członków Zarządu Banku daje rękojmię należytego wykonywania powierzonych mu obowiązków.

Indywidualne kompetencje poszczególnych członków kolegiálnego Zarządu Banku, jako organu zarządzającego dopełniają się w taki sposób, aby możliwe było zapewnienie odpowiedniego poziomu kolegiálnego zarządzania Bankiem.

W banku funkcjonują dwa komitety:

- Komitet Zarządzania Aktywami i pasywami (ALCO)

Komitet obradował na 34 posiedzeniach, rozpatrując i wydając opinie dotyczące m.in., ryzyk bankowych, nowych produktów, procedur, wybranych pozycji aktywów i pasywów, rachunku zysków i strat, wewnętrznego wymogu kapitałowego.

- Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO)

Komitet obradował 7 razy oceniając raporty zdarzeń rzeczywistych i incydentów oraz opiniując procedury związane z ryzykiem operacyjnym.

Informacje z zakresu ryzyka przedstawiane są na posiedzeniach Komitetów, Zarządu oraz Rady Nadzorczej w terminach zgodnych z wykazem informacji zarządczej.

Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu szczegółowo opisano w rozdziale III punkcie 4.

XVIII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Działając na podstawie przepisów Uchwały nr 256/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. zmieniającej Uchwałę w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczącym adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu, Kujawsko-Dobrzyński Bank Spółdzielczy przedstawia informacje dotyczące polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w rozumieniu Uchwały nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Zgodnie z Uchwałą nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 04.10.2011 r. Rada Nadzorcza Banku zatwierdza ogólne zasady polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku oraz dokonuje okresowych przeglądów tych zasad.

„Polityka zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym” (załącznik nr 1 do Uchwały nr 26/2013 Rady Nadzorczej z dnia 20.12.2013 r.) została opracowana na podstawie zapisów Uchwały nr 258/2011 KNF z dnia 04.10.2011 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków

szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz zasad ustalania polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w banku.

Zgodnie z w/w Polityką, osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w banku są członkowie Zarządu Banku.

Osobom zajmującym stanowiska kierownicze przysługuje regulaminowa premia roczna. Regulaminowa premia roczna, przyznawana jest na podstawie oceny efektów pracy członka Zarządu, przy zastosowaniu następujących kryteriów:

- 1) jakość portfela kredytowego - mierzona jest procentowym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytów udzielonych podmiotom niefinansowym, odrębnie dla portfela kredytów udzielonych gospodarstwom domowym oraz udzielonych przedsiębiorstwom. Udział kredytów zagrożonych powinien być na poziomie nie wyższym niż średnie udziały w sektorze bankowym.
- 2) realizacja planu finansowego Banku - tj. osiągnięcie wyniku finansowego na poziomie nie niższym niż 93% planowanego wyniku,
- 3) realizacja przyjętej Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego – otrzymanie pozytywnej oceny realizacji strategii Banku na podstawie oceny dokonanej przez Radę Nadzorczą.

Oceniając efekty pracy członka Zarządu Rada Nadzorcza bierze również pod uwagę zaangażowanie członka Zarządu w realizację powierzonych zadań oraz szczególne osiągnięcia członka Zarządu w okresie podlegającym ocenie.

Wysokość regulaminowej premii rocznej członków Zarządu Banku ustalana jest w ramach funduszu premiewego dla członków Zarządu Banku, w wysokości łącznej 3 % wyniku finansowego netto.

Wysokość regulaminowej premii rocznej może wynieść nie więcej niż 25 % wynagrodzenia zasadniczego osiągniętego przez daną osobę w roku podlegającym ocenie.

Wypłata regulaminowej premii rocznej następuje w formie pieniężnej.

Rada Nadzorcza dokonuje weryfikacji poziomu przyznanej części odroczonej regulaminowej premii rocznej oraz podejmuje decyzje o jej wypłacie. Wypłata części odroczonej regulaminowej premii rocznej następuje po dokonaniu pozytywnej oceny (jakość portfela kredytowego, realizacja planu finansowego Banku oraz realizacja przyjętej Strategii Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego), przy uwzględnieniu aktualnego wyniku finansowego netto Banku.

Odroczona część premii zostaje rozłożona na 3 równe roczne raty.

Informacje o sumie wypłaconych w 2015 roku wynagrodzeń osobom zajmującym stanowiska kierownicze w Kujawsko-Dobrzyńskim Banku Spółdzielczym:

Stanowiska kierownicze	Składniki stałe	Składniki zmienne	Ilość osób
Członkowie Zarządu	617 270,80	31 028,33	3

XIX. Informacje o spełnianiu przez Członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe

Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu KDBS zostali poddani ocenie kwalifikacji na podstawie złożonych arkuszy informacyjnych. W ramach dokonanej oceny stwierdzono spełnienie przesłanek w zakresie posiadania wiedzy, umiejętności i doświadczenia odpowiedniego do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych obowiązków. Posiadane kwalifikacje dają rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków, których wynikiem jest wydana pozytywnie ocena.

Załącznik nr 1- Oświadczenie Zarządu KDBS Banku dotyczące adekwatności ustaleń związanych z zarządzaniem ryzykiem,

Załącznik nr 2 - Oświadczenie Zarządu KDBS Banku dotyczące ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności.

Załącznik nr 1 do
„Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału
Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
według stanu na 31.12.2015 r.”

Włocławek, 30.06.2016 r.

Oświadczenie
Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
dotyczące adekwatności ustaleń związanych z zarządzaniem ryzykiem

Zarząd Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oświadcza, że ustalenia opisane w „Informacji z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego według stanu na 31.12.2015 r.” są adekwatne do stanu faktycznego i zgodne ze stosowanym systemem zarządzania ryzykiem oraz profilem i strategią przyjętą przez Bank.

Zarząd Banku:

Prezes Zarządu
KDBS

Cezary Maciejowski

1. Prezes Zarządu -

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Marek Walejowski

2. Wiceprezes Zarządu -

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Miroslaw Gniady

3. Wiceprezes Zarządu -

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
ul. Żabia 6
87 800 WŁOCŁAWEK

.....
(pieczęć firmowa)

Włocławek, 30.06.2016 r.

**Oświadczenie
Zarządu Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego
dotyczące ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności**

Zarząd Kujawsko-Dobrzyńskiego Banku Spółdzielczego oświadcza, że profil ryzyka związanego ze strategią działalności Banku w 2015 roku był zgodny z przyjętą strategią zarządzania ryzykiem.

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczenie informacji na temat ryzyka i jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych, redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka. Przyjmuje się, że podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Bank w sposób ostrożnościowy podejmuje ryzyko, co oznacza, że star się utrzymywać racjonalną równowagę pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka.

W celu dokonania pomiaru przyjętych założeń do procesu zarządzania ryzykiem, Bank przeprowadza analizę wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. W ten sposób oceniona zostaje realizacja ustalonego apetytu na ryzyko.

Na dzień 31.12.2015 r. Bank w ramach:

1. ryzyka kredytowego:

- utrzymywał jakość portfela kredytowego na poziomie nie wyższym od 5 % - udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym ukształtował się na poziomie 3,78 %;
- nieznacząco angażował się w inwestycje finansowe, udział w aktywach ogółem na dzień 31.12.2015 r. wyniósł 6,1 %;

2. ryzyka koncentracji:

- bezwzględnie przestrzegał limitów koncentracji zaangażowań określonych w ustawie Prawo bankowe;
- angażował się w EKZH maksymalnie do 80 % ich udziału w portfelu kredytowym – udział EKZH stanowi 61 % portfela kredytowego. Udział EKZH w łącznej wartości EKZH w sektorze bankowym wyniósł 0,05% (limit 2 %);
- utrzymywał udział zagrożonych EKZH na poziomie nie przekraczającym 5 % portfela EKZH – udział wyniósł 3,53 %;
- angażował się w DEK na poziomie nie przekraczającym 10 % portfela kredytowego – udział 4 %. Udział DEK w łącznej wartości DEK w sektorze bankowym wyniósł 0,01 % (maksymalny limit to 2 %);

- utrzymywał udział zagrożonych DEK na poziomie nie przekraczającym 5 % - udział 0,29 %;
 - przestrzegał ustalonych limitów zaangażowań w poszczególne branże gospodarki, rodzaj zabezpieczenia i region geograficzny;
3. ryzyka operacyjnego – dążył do optymalizacji efektywności gospodarowania, poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstania. W analizowanym roku wszystkie incydenty miały akceptowalny poziom ryzyka;
 4. ryzyka walutowego – utrzymywał domknięte indywidualne pozycje walutowe, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2 % funduszy własnych. Według stanu na dzień 31.12.2015 r. całkowita pozycja walutowa stanowiła 0,54 % funduszy własnych;
 5. ryzyka płynności:
 - utrzymywał strukturę pasywów, tak aby głównym źródłem finansowania aktywów były depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych;
 - utrzymywał nadzorcze miary płynności na bezpiecznym poziomie, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych. Na przestrzeni 2015 roku nie odnotowano przypadku przekroczenia limitów nadzorczych miar płynności;
 - zapewniał globalną wypłacalność Banku, oznaczającą posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie dodatnim. Nie odnotowano przekroczenia limitu luki skumulowanej (poziom limitu wynosi 1);
 - utrzymywał płynnościową strukturę bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów nad skumulowanymi pasywami w okresie do 1 roku;
 - utrzymywał nadwyżkę skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
 6. ryzyka stopy procentowej - dążył do ograniczenia kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie do 1,5 % sumy bilansowej. Na dzień 31.12.2015 r. pozycje wrażliwe na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku stanowiły 0,33 % sumy bilansowej.
 7. ryzyka kapitałowego:
 - utrzymywał współczynnik wypłacalności na poziomie nie mniejszym niż 8 % - na koniec 2015 roku współczynnik wypłacalności Banku wyniósł 14,13 %;
 - utrzymywał obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na poziomie 65,2 % (maksymalny limit obciążenia 86 %);
 8. ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej – Bank zakładał utrzymywanie minimalnej wielkości wskaźnika dźwigni finansowej na poziomie 3 %. Według danych na dzień 31.12.2015 r. wskaźnik dźwigni finansowej wynosił 7,20 %.

W ocenie Banku poziom ryzyka na dzień 31.12.2015 r. był umiarkowany i zgodny z profilem ryzyka, a szczególności z apetytem na ryzyko ustalonym przez Radę Nadzorczą Banku.

Wysokość łącznego wskaźnika wypłacalności potwierdza, że fundusze własne na dzień 31.12.2015 r. były adekwatne do ponoszonego przez Bank ryzyka.

Zarząd Banku:

Prezes Zarządu
KDBS

Cezary Maciejewski

1. Prezes Zarządu -

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

2. Wiceprezes Zarządu -

WICEPREZES ZARZĄDU
KDBS

Mirosław Gniady

3. Wiceprezes Zarządu -

KUJAWSKO-DOBRZYŃSKI
BANK SPÓŁDZIELCZY
ul. Żabia 6
87-800 WŁOCŁAWEK

.....
(pieczęć firmowa)

